

Bruksela, dnia 31 grudnia 2010 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 100/2010

Inicjatywy i opinie Komisji Europejskiej grudzień 2010 (wybrane)

1. RYNEK WEWNĘTRZNY I USŁUGI – Patenty: Komisja daje możliwość pewnej grupie państw członkowskich dokonania postępu w kwestii jednolitego patentu

Komisja europejska przedstawiła w dniu 14 grudnia br. wniosek umożliwiający podjęcie „wzmocnionej współpracy” na rzecz utworzenia jednolitej ochrony patentowej w UE. Jednolita ochrona patentowa dawałaby opowiadającym się za tym rozwiązaniem państwom możliwość dojścia do porozumienia co do patentu ważnego we wszystkich danych państwach, który można by uzyskać za pomocą jednego wniosku. Otrzymanie patentu w Europie kosztuje obecnie dziesięć razy więcej niż w USA ze względu na koszty związane z uznaniem patentu na poziomie krajowym i tłumaczeniem. Utrudnia to działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną w Europie i szkodzi konkurencyjności. Wnioski Komisji w sprawie jednolitego patentu UE były przez ponad dziesięć lat przedmiotem dyskusji. Zostały one jednak zablokowane w Radzie z powodu zasad w zakresie języków. Komisja starała się wyjść z impasu, wysuwając w czerwcu 2010 r. wniosek w sprawie wymogów w zakresie języków dotyczących unijnego patentu. Jednak ze względu na to, że Rada Ministrów UE nie osiągnęła jednomyślności co do wymogów dotyczących języków w zakresie unijnego patentu, Komisja wysunęła obecnie wniosek dający możliwość – zgodnie z traktatami UE - udzielenia upoważnienia w zakresie wzmocnionej współpracy w tej dziedzinie.

„W Europie składanie wniosków o patent jest drogie i skomplikowane. Stać na nie tylko te firmy, które dysponują dużym budżetem”, powiedział **Michel Barnier**, unijny komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług. „Nie do przyjęcia jest aktualny stan rzeczy, w którym - ze względu na wysokie koszty procedury - zasadniczo jedynie wynalazcy w 5 z 27 państw członkowskich UE uzyskują uznanie i ochronę swoich patentów. Europejscy wynalazcy nie mogą dłużej zwlekać. Dlatego też Komisja proponuje w swoim wniosku, aby pewna grupa państw członkowskich miała możliwość dokonania postępu w kwestii jednolitej ochrony patentowej w nadziei, że z czasem dołączy do nich reszta państw członkowskich. Tak czy inaczej przedsiębiorstwa nie będą dyskryminowane i bez względu na kraj pochodzenia będą mogły składać wnioski o patent UE na równych warunkach.

- **Patenty w Europie: aktualna sytuacja**

Obecnie obowiązujący w Europie system patentowy jest bardzo drogi i skomplikowany, szczególnie jeżeli chodzi o wymogi w zakresie tłumaczeń. Europejski Urząd Patentowy – międzyrządowy organ Europejskiej Organizacji Patentowej obejmujący 38 państw (27 z UE i 11 państw europejskich spoza UE) - analizuje wnioski patentowe i - jeżeli spełnione są odpowiednie warunki - jest odpowiedzialny za przyznanie patentu europejskiego.

Jednak aby przyznany patent był ważny na terenie państwa członkowskiego, wynalazca musi ubiegać się o jego uznanie na poziomie krajowym oddzielnie w każdym państwie, gdzie ma być chroniony. Proces ten pociąga za sobą znaczne dodatkowe koszty tłumaczenia i administracyjne.

Uznanie patentu europejskiego w zaledwie 13 państwach członkowskich kosztuje niemal 18 tys. euro, z czego prawie 10 tys. euro przypada na same opłaty za tłumaczenia. W rezultacie doprowadziło to do sytuacji, w której koszt patentu europejskiego jest ponad dziesięciokrotnie wyższy niż patentu w USA, który kosztuje średnio 1 850 euro. Z powodu tych kosztów większość wynalazców opatentowuje swój wynalazek w bardzo niewielu państwach członkowskich.

- **Postęp w kwestii patentów**

Inicjatorami wniosku jest 12 państw członkowskich (Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Litwa, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Polska, Słowenia, Szwecja i Zjednoczone Królestwo). Byłby to drugi przypadek użycia mechanizmu wzmocnionej; mechanizm ten pozwoliłby grupie państw członkowskich dokonać natychmiastowego postępu, dając jednocześnie pozostałym państwom możliwość dołączenia na późniejszym etapie. Proponowana decyzja w sprawie udzielenia upoważnienia w zakresie wzmocnionej współpracy dotyczącej jednolitej ochrony patentowej musi zostać zatwierdzona kwalifikowaną większością głosów przez Radę Ministrów UE. Konieczna jest przedtem także zgoda Parlamentu Europejskiego. W 2011 r. Komisja przedstawi szczegółowy wniosek dotyczący wdrożenia wzmocnionej współpracy na rzecz jednolitej ochrony patentowej, w tym także wymogów w zakresie tłumaczenia.

Uzyskany w wyniku negocjacji pod przewodnictwem belgijskiej prezydencji Rady Ministrów UE szczegółowy wniosek dotyczący wymogów w zakresie tłumaczenia nadal opierałby się na obowiązującym systemie językowym Europejskiego Urzędu Patentowego przy cenach, które byłyby konkurencyjne. Jednolity patent byłby analizowany i przyznawany w jednym z obowiązujących urzędowych języków Europejskiego Urzędu Patentowego – angielskim, francuskim lub niemieckim.

Aby ułatwić dostęp do jednolitego patentu, należy udostępnić go w sposób niedyskryminujący wszystkim wnioskodawcom w UE. Wynalazki byłyby chronione we wszystkich państwach zaangażowanych we wzmocnioną współpracę. Wnioskodawcy w UE, których językiem urzędowym nie jest angielski, francuski ani niemiecki mieliby możliwość składania wniosków w dowolnym innym języku urzędowym Unii Europejskiej. Wnioskodawcy będą mogli ubiegać się o zwrot kosztów przetłumaczenia wniosku na jeden z języków urzędowych Europejskiego Urzędu Patentowego (do wyboru przez wnioskodawcę przy składaniu wniosku: angielski, francuski lub niemiecki).

- **Kontekst**

W sierpniu 2000 r. Komisja złożyła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie patentu wspólnotowego (określanego teraz w kontekście traktatu lizbońskiego jako patent UE), po tym jak poprzednie próby ustanowienia jednolitego patentu zakończyły się niepowodzeniem (konwencja luksemburska z 1975 r. przewidująca wprowadzenie wspólnotowego systemu patentowego nigdy nie weszła w życie). W grudniu 2009 r. państwa członkowskie jednogłośnie przyjęły wnioski dotyczące wzmocnionego systemu patentowego w Europie. Zawierały one główne elementy konieczne dla przyjęcia jednolitego patentu UE i utworzenia nowego sądu patentowego w UE. Niezależnie od tego, w czerwcu 2010 r., Komisja wystąpiła z rozporządzeniem w sprawie wymogów w zakresie tłumaczeń dotyczących patentu UE, nie uzyskała jednak koniecznego jednomyślnego poparcia Rady Ministrów UE.

Zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej i Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wzmocniona współpraca umożliwia grupie co najmniej dziewięciu państw członkowskich dokonanie postępu w danej dziedzinie; jest to ostatnia możliwość w przypadku braku porozumienia całej UE w rozsądnym okresie. Pozostałe państwa członkowskie mogą zdecydować o dołączeniu na dowolnym etapie, przed rozpoczęciem wzmocnionej współpracy lub po rozpoczęciu.

Więcej informacji:

http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm

2. RYNEK WEWNĘTRZNY I USŁUGI - Zaostrzenie sankcji za naruszenia unijnych przepisów w obszarze usług finansowych: przyszłe działania

Komisja Europejska przyjęła w dniu 8 grudnia br. komunikat przedstawiający możliwe sposoby wzmocnienia systemów sankcji w branży usług finansowych UE. W chwili obecnej przedmiotowe przepisy różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich i, jak się uważa, często nie działają w sposób skutecznie odstrasżający. W oparciu o przegląd poszczególnych systemów sankcji dotyczących naruszeń krajowych przepisów transponujących kilka szczególnie istotnych dyrektyw UE, które odnoszą się do usług finansowych, w komunikacie przedstawiono obszary wymagające usprawnień oraz zaproponowano działania, jakie można podjąć na poziomie UE w celu osiągnięcia większej zbieżności i skuteczności tych systemów. Zainteresowane strony mogą przysyłać swoje opinie do 19 lutego 2011 r.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług **Michel Barnier** powiedział: „Sprzedawcy usług finansowych oraz kadra zarządzająca w instytucjach działających na tym rynku muszą być świadomi faktu, że poniosą konsekwencje nieprzestrzegania odpowiednich przepisów unijnych, oraz że sankcje będą dotkliwe w całej Europie, niezależnie od miejsca, w którym doszło do naruszenia. Obecnie zbyt często sytuacja ta wygląda inaczej. W komunikacie Komisji określono sposoby wzmocnienia uprawnień w zakresie stosowania sankcji oraz zwiększenia ich zbieżności w całej Europie, tak aby móc lepiej chronić interesy obywateli.”

Podstawę komunikatu stanowi ponadsektorowa „inventaryzacja” uprawnień w zakresie sankcji w państwach członkowskich, uwzględniająca ich spójność, równowagę i faktyczne stosowanie, przygotowana przez trzy komitety skupiające organy nadzoru: Komitet Europejskich Organów Nadzoru Bankowego (CEBS), Komitet Europejskich Organów Nadzoru ds. Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (CEIOPS) oraz Komitet

Europejskich Organów Nadzoru nad Rynkiem Papierów Wartościowych (CESR)¹. Inwentaryzacja objęła kilka szczególnie istotnych dyrektyw mających zastosowanie do sektora usług finansowych, w tym prawodawstwo dotyczące branży bankowej, ubezpieczeniowej i papierów wartościowych.

Kluczowe punkty komunikatu to:

- **Przepisy dotyczące sankcji różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich**

Kryzys finansowy pokazał, że przepisy regulujące rynek finansowy nie zawsze są należycie przestrzegane i stosowane w całej Unii. Zapewnienie właściwego stosowania przepisów UE to przede wszystkim zadanie organów krajowych, których obowiązkiem jest zapobieganie naruszaniu przepisów UE przez instytucje finansowe oraz stosowanie sankcji za naruszenia popełnione na terenie danej jurysdykcji. Organy krajowe muszą jednak działać w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W komunikacie stwierdza się, że sankcje przewidziane przez państwa członkowskie różnią się między sobą, jeśli chodzi o kluczowe aspekty, takie jak rodzaje dostępnych sankcji oraz wysokość nakładanych grzywien. Skoro jednak przepisy, których należy przestrzegać, mają wymiar ogólnoeuropejski, ważne byłoby zapewnienie na szczeblu europejskim spójnej reakcji na ich naruszanie. Istnieje bowiem ryzyko, że przedsiębiorstwa bądź osoby fizyczne będą prowadzić swoją działalność w miejscach, gdzie sankcje te są najsłabsze bądź mało prawdopodobne. Obecny system nie zawsze wydaje się być optymalny, jeśli chodzi o efektywność, proporcjonalność i odstraszący charakter sankcji.

- **Propozycje dotyczące wprowadzenia większej spójności oraz wzmocnienia systemów sankcji**

Rozbieżności, na które zwrócono uwagę w komunikacie, mogą powodować zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym. Rozbieżności te mogą zwłaszcza stwarzać ryzyko osłabienia ochrony konsumentów, integralności rynku oraz zaufania w sektorze finansowym. Nieegzekwowanie przepisów UE w jednym państwie członkowskim może mieć istotne skutki dla stabilności i funkcjonowania systemu finansowego w innym państwie członkowskim.

W związku z tym Komisja jest zdania, że w celu zapobieżenia nieprawidłowemu funkcjonowaniu rynków finansowych konieczna jest dalsza konwergencja systemów sankcji. Można to osiągnąć, określając wspólne minimalne standardy dotyczące tych aspektów, które są kluczowe dla zapewnienia efektywności, proporcjonalności i odstraszącego charakteru systemów sankcji. Takie rozwiązanie mogłoby obejmować: ustalenie rodzajów dostępnych kar, w tym rozważenie możliwości nakładania nie tylko sankcji o charakterze cywilnoprawnym, ale również prawnokarnym; surowość sankcji; możliwość stosowania sankcji zarówno w odniesieniu do instytucji finansowych, jak i osób fizycznych odpowiedzialnych za naruszenia; oraz obowiązek publikowania informacji o zastosowanych sankcjach.

- **Dalsze kroki**

---

¹ Sprawozdania przygotowane przez wspomniane trzy komitety są dostępne na ich stronach internetowych: <http://www.c-eps.org/home.aspx>, <http://www.cesr-eu.org/>, <https://www.ceiops.eu/>

Komisja zaprasza do przekazywania uwag na temat propozycji dotyczących polityki przedstawionych w komunikacie. Uwagi należy przesyłać na adres markt-sanctions-consultation@ec.europa.eu do 19 lutego 2011 r. Opierając się na uzyskanych komentarzach, Komisja podejmie w 2011 r. decyzję w sprawie ewentualnych wniosków dotyczących sposobu wzmocnienia systemów sankcji.

- **Kontekst:**

Wzmocnienie systemów sankcji jest jednym z elementów reformy sektora finansowego. Stanowi ono uzupełnienie prac już realizowanych w innych obszarach bądź działań o bardziej prewencyjnym charakterze, w tym w zakresie skutecznego nadzoru i ładu korporacyjnego.

Jak zauważono w sprawozdaniu de Larosière'a: „Przy słabych i znacznie różniących się między sobą systemach sankcji nadzór nie może być skuteczny. Istotne jest, by wszystkie organy nadzoru w UE i poza nią miały do dyspozycji wystarczająco zbieżne, surowe i odstrasżające systemy sankcji”².

Skuteczne i wystarczająco zbieżne systemy sankcji stanowią niezbędne dopełnienie systemu nowych europejskich organów nadzoru, które zostaną ustanowione z dniem 1 stycznia 2011 r., oraz pozwolą usprawnić koordynację działań organów krajowych w zakresie egzekwowania przepisów.

Kwestia zwiększenia skuteczności sankcji jest również przedmiotem uzgodnień na szczeblu międzynarodowym. Na szczycie w Waszyngtonie w dniu 15 listopada 2008 r. przywódcy państw grupy G20 uzgodnili wdrożenie **planu działań na rzecz reformy rynków finansowych**, obejmującego kroki służące ochronie rynków i inwestorów przed działaniami niezgodnymi z prawem i mające zapewnić wprowadzenie odpowiednich systemów sankcji. Wzmocnienie egzekwowania przepisów i poszerzenie arsenału dostępnych środków prawnych należą również do celów uchwalonej niedawno w USA reformy regulacji rynków finansowych.

3. ZATRUDNIENIE I SPRAWY SPOŁECZNE - Nowa runda konsultacji na temat przeglądu unijnej dyrektywy w sprawie czasu pracy

W ramach przeglądu dyrektywy UE w sprawie czasu pracy Komisja rozpoczęła w dniu 21 grudnia 2010 r. obowiązkowy drugi etap konsultacji z przedstawicielami pracowników i pracodawców na poziomie UE. Przedstawiła również szczegółowe sprawozdanie z wdrożenia w prawie państw członkowskich dyrektywy dotyczącej czasu pracy. W ramach nowych konsultacji Komisja zaprasza partnerów społecznych do przedstawienia opinii w sprawie różnych wariantów przeprowadzenia przeglądu unijnych przepisów dotyczących czasu pracy. Zaprezentowano również najważniejsze wyniki pierwszego etapu konsultacji z partnerami społecznymi a także przegląd najnowszych danych na temat tendencji i organizacji czasu pracy oraz społecznych i gospodarczych skutków obowiązujących przepisów w państwach członkowskich.

László Andor, unijny komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, powiedział: „Na drugim etapie konsultacji z przedstawicielami pracodawców i pracowników koncentrujemy się na analizie ich opinii, aby doprowadzić do porozumienia w sprawie zmian unijnych przepisów dotyczących czasu pracy. Obecnej sytuacji nie da się utrzymać, ani ze

---

² Sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. nadzoru finansowego w UE z dnia 25 lutego 2009 r., której przewodniczył Jacques de Larosière (pkt 201).

względów politycznych, ani prawnych.” Dodał również: „Musimy zacząć od początku i potrzebujemy nowego podejścia do czasu pracy, na poziomie UE. To nie będzie łatwe, ale jestem przekonany, że opublikowane dziś sprawozdanie z wdrażania obecnych przepisów pomoże nam przejść do porządku nad dawnymi dyskusjami i znaleźć kompromisowe rozwiązanie, które odzwierciedla prawdziwe potrzeby pracowników, konsumentów i przedsiębiorstw w XXI wieku.”

Dokument zaprezentowany do dyskusji stanowi kolejny krok w procesie nowego przeglądu unijnego prawodawstwa w dziedzinie czasu pracy, zapowiadanego przez przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso pod koniec 2009 r. Przegląd ten służy różnym celom polityki, przede wszystkim dostosowaniu czasu pracy do zmieniającej się rzeczywistości przy równoczesnej ochronie zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

W dokumencie do dyskusji drugiego etapu konsultacji partnerzy społeczni zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat dwóch alternatywnych sposobów przeprowadzenia przeglądu – o węższym lub szerszym zakresie. Uwagi dotyczyć mają szczegółowych wariantów obejmujących kluczowe zagadnienia takie jak:

- czas dyżuru
- harmonogram minimalnych okresów wypoczynku
- problem nadmiernego wydłużania czasu pracy
- godzenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym oraz
- wyjaśnienie kwestii, w których przepisy wydają się być niejasne.

Na pierwszym etapie konsultacji z odpowiedzi przedstawicieli pracowników i pracodawców na poziomie UE wyłonił się szeroki konsensus. Płyne z niego jasne przesłanie, iż pilnie potrzebne są zmiany obowiązujących przepisów dotyczących czasu pracy. W dużej mierze panuje też zgoda co do tego, że unijne przepisy dotyczące czasu pracy powinny zapewnić przedstawicielom pracowników i pracodawców więcej swobody w negocjowaniu szczegółów ich wdrażania na właściwym poziomie.

W tym samym czasie Komisja zaprezentowała szczegółowe sprawozdanie z wdrożenia obecnej dyrektywy w państwach członkowskich. Przedstawiono w nim obecną sytuację i wskazano najważniejsze obszary, w których brak jest zgodności z przepisami lub pewności prawa w poszczególnych państwach.

Komisja ujawniła także pierwsze wyniki niezależnych badań dotyczących gospodarczych i społecznych skutków przepisów w zakresie czasu pracy oraz zmian w organizacji czasu pracy. Dotyczą one takich zagadnień, jak szkodliwy wpływ nadmiernie wydłużonego czasu pracy na zdrowie, obecne ograniczenia wydatków w państwach członkowskich, a także niedobory na rynku pracy osób o odpowiednich kwalifikacjach w sytuacji, gdy pracodawcy publiczni i prywatni szukają sposobów złagodzenia skutków przepisów w zakresie czasu pracy. Z badań wynika także, iż dyrektywa może pełnić rolę katalizatora w osiągnięciu lepszej skuteczności i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Komisja opublikuje te wyniki, aby ułatwić partnerom społecznym wzięcie udziału w konsultacjach.

• **Podstawowe informacje**

W 2004 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zmiany obowiązującej obecnie dyrektywy 2003/88/WE w sprawie czasu pracy. Celem wniosku było wyjaśnienie, w jaki sposób dyrektywę stosuje się do czasu dyżurów oraz ile swobody należy zapewnić przy ustalaniu czasu

minimalnych okresów wypoczynku, czy dać więcej swobody przy wyliczaniu tygodniowego czasu pracy oraz w jaki sposób dokonać oceny indywidualnych wyłączeń od limitu 48 godzin przeciętnego tygodniowego czasu pracy. Niemniej jednak w kwietniu 2009 r. Rada Ministrów UE oraz Parlament Europejski uznali, że mimo przedłużających się negocjacji nie uda im się dojść do porozumienia w sprawie tego wniosku.

We wrześniu 2009 r. przewodniczący Komisji José Manuel Barroso zapowiedział, że nowo powołana Komisja rozpocznie nowy przegląd dyrektywy w oparciu o dwa etapy konsultacji z partnerami społecznymi zgodnie z art. 154 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz analizę ich opinii i szczegółową ocenę skutków społecznych i gospodarczych. Pierwsza faza konsultacji zaczęła się w marcu 2010 r.

Na tym etapie przedstawiciele pracowników i pracodawców nie wyrazili wspólnej chęci uczestnictwa w dialogu dotyczącym tych kwestii. Z tego powodu Komisja inicjuje teraz drugą fazę konsultacji z przedstawicielami pracowników i pracodawców na poziomie UE.

Obok konsultacji Komisja prowadzi też szeroko zakrojoną ocenę skutków obowiązujących przepisów, w tym analizę prawnego stosowania dyrektywy w państwach członkowskich. Istnieje też niezależne badanie społecznych i gospodarczych skutków.

Podczas drugiego etapu konsultacji partnerzy społeczni mają czas do końca lutego 2011 r. na przedstawienie Komisji swoich opinii na temat różnych możliwości zmiany dyrektywy w sprawie czasu pracy. Na podstawie tych odpowiedzi Komisja zacznie przygotowywać wniosek ustawodawczy w sprawie zmiany dyrektywy i sporządzi szczegółową ocenę skutków zaproponowanych zmian. Wniosek ustawodawczy mógłby zostać przyjęty po zakończeniu oceny skutków, co jest planowane na trzeci kwartał 2011 r. Następnie wniosek ten musiałby zostać rozpatrzony i zaakceptowany przez Radę i Parlament.

Partnerzy społeczni mogą jednak zdecydować w dowolnej fazie konsultacji, że chcą się włączyć do negocjacji w tych sprawach, zgodnie z art. 155 TFUE. Jeśli tak się stanie, Komisja dostosuje terminy i treść swojego harmonogramu prac nad tym wnioskiem.

- **Więcej informacji**

Dyrektywa w sprawie czasu pracy :

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:05:04:32003L0088:PL:PDF>

Komunikat KE:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0802:FIN:EN:PDF>

Sprawozdanie z wdrożenia w prawie państw członkowskich dyrektywy dotyczącej czasu pracy:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6420&langId=en>

Wyniki niezależnych badań dotyczących gospodarczych i społecznych skutków przepisów w zakresie czasu pracy oraz zmian w organizacji czasu pracy:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6421&langId=en>

4. ZATRUDNIENIE I SPRAWY SPOŁECZNE - UE umieszcza walkę z ubóstwem w samym centrum swojej strategii na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego

Ponad 80 mln obywateli UE jest nadal zagrożonych ubóstwem, z czego jedna czwarta to dzieci. Kryzys gospodarczy pogłębił ten problem, pogarszając sytuację niektórych grup społecznych w trudnym położeniu. Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem

Społecznym 2010 dobiega końca, lecz w najbliższej dekadzie UE nie może ustawać w podejmowaniu wysiłków w tej niezwykle ważnej dziedzinie. Powrót grup w trudnej sytuacji społecznej na łono społeczeństwa oraz na rynek pracy jest istotnym czynnikiem zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego. Zmniejszenie poziomu ubóstwa odgrywa podstawową rolę. Z inicjatywy Komisji Europejskiej przywódcy europejscy ustanowili już konkretny cel liczbowy zakładający zmniejszenie liczby osób ubogich i wykluczonych społecznie o 20 mln do 2020 r. W przedstawionej inicjatywie zatytułowanej „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” wskazano, w jaki sposób państwa członkowskie mogą zintensyfikować walkę z wykluczeniem społecznym. Do państw tych należy teraz przyjęcie ambitnych celów krajowych i coroczne zdawanie sprawy z poczynionych postępów. Komisja będzie wspierać te działania za pomocą m.in. polityki ochrony socjalnej, zatrudnienia i edukacji, a także dzięki finansowaniu unijnemu. Będzie ona również wspierać nowe inicjatywy w zakresie współpracy partnerskiej i nowe sposoby walki z ubóstwem dzięki innowacjom społecznym pozwalającym na testowanie nowych koncepcji politycznych.

W rozmowie z dziennikarzami podczas konferencji prasowej poświęconej nowej inicjatywie przewodniej w zakresie ubóstwa **László Andor**, europejski komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, powiedział: „Zmniejszenie ubóstwa jest kluczowe dla gospodarki. Jako że miliony Europejczyków nadal żyją na marginesie społeczeństwa, tracimy ogromną część naszych zasobów ludzkich. Szczególną uwagę należy poświęcić dzieciom, młodzieży, migrantom, osobom starszym i innym grupom w trudnej sytuacji społecznej.” Komisarz dodał również: „Jestem przekonany, że nowa inicjatywa przewodnia pomoże osiągnąć unijny cel, podpowiadając innowacyjne i racjonalne rozwiązania w dziedzinie walki z wykluczeniem społecznym.”

W komunikacie w sprawie Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, jednej z siedmiu inicjatyw przewodnich unijnej strategii „Europa 2020”, przedstawiono działania na rzecz zwiększenia wysiłków na wszystkich szczeblach, zmierzających do osiągnięcia celu przewodniego, jakim jest zmniejszenie ubóstwa. Nowa inicjatywa dopełnia inne inicjatywy przewodnie, skupiające się na wzroście zatrudnienia i polepszeniu poziomu wykształcenia oraz umiejętności, i jest z nimi ściśle powiązana.

W opublikowanym 16 grudnia 2010 r. komunikacie rozważono zarówno wyzwania dla Europy dotyczące walki z ubóstwem i wyłączeniem społecznym, jak i zmieniający się charakter ubóstwa. Wskazano w nim również ogólną potrzebę przygotowania działań na rzecz zmniejszenia ubóstwa w wielu różnych aspektach polityki, takich jak: zapobieganie dziedziczeniu ubóstwa i walka z ubóstwem dzieci, wykorzystanie zatrudnienia jako sposobu na wyjście z ubóstwa z użyciem strategii aktywnego włączenia oraz zwiększenie wysiłków na rzecz społecznej i gospodarczej integracji mniejszości, takich jak np. społeczności romskie.

Państwa członkowskie muszą przejąć inicjatywę w walce z wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Będą one przedstawiać podjęte działania w krajowych sprawozdaniach w sprawie strategii „Europa 2020”. Działania te będą jednocześnie ich wkładem w dążenie do osiągnięcia wzrostu gospodarczego i większego zatrudnienia. Komisja dokona oceny tych działań i przedstawi najlepsze praktyki.

Głównymi działaniami platformy są:

- propagowanie innowacji w polityce społecznej: zachęcanie do innowacji w celu opracowania inteligentnych rozwiązań dla Europy w sytuacji pokryzysowej, szczególnie w

zakresie skuteczniejszej i wydajniejszej pomocy społecznej. Oznacza to propagowanie innowacji opartych na dowodach w polityce społecznej, w której dzięki metodom opartym na dowodach można badać i oceniać zmiany polityki. Przykładowy przedmiot badań mogłyby stanowić metody dystrybucji i administracji obecnych świadczeń przeznaczonych dla konkretnych grup;

- na szczeblu unijnym: możliwie najlepsze wykorzystanie wszystkich funduszy UE, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego, na rzecz wsparcia w dążeniu do realizacji celów włączenia społecznego, oraz zaproponowanie polityki społecznej jako priorytetu przyszłego finansowania unijnego. Nowy instrument mikrofinansowy zacznie działać w pierwszych miesiącach 2011 r., a jego celem będzie pomoc grupom w trudnej sytuacji społecznej w dostępie do pożyczek na uruchomienie własnej firmy;
- sprawienie, aby ochrona socjalna i powiązane z nią usługi były bardziej skuteczne i dostosowane do nowych potrzeb społecznych: Komisja opublikuje w 2011 r. białą księgę dotyczącą bezpiecznych, adekwatnych i stabilnych emerytur. Planuje się również działania związane z jakością usług socjalnych, nierównościami w zakresie zdrowia i wykluczeniem mieszkaniowym, natomiast rok 2012 będzie Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych;
- zaangażowanie większej liczby uczestników do walki z ubóstwem: Komisja przedstawi dobrowolne wytyczne dotyczące udziału zainteresowanych stron w określeniu, opracowywaniu i realizację działań na rzecz zmniejszenia ubóstwa na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

• Więcej informacji

Komunikat w sprawie Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6393&langId=en>

Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: streszczenie dla obywateli:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6394&langId=en>

Badanie Eurobarometru dotyczące ubóstwa i wykluczenia społecznego:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_359_340_en.htm#355

5. SPRAWY SPOŁECZNE - Komisja wprowadza nową strategię dotyczącą równości szans

W dniu 17 grudnia 2010 r. Komisja Europejska wprowadziła nową strategię w zakresie równości szans obejmującą okres do 2014 r., będącą kontynuacją istotnych osiągnięć, jakie poczyniono w tej kwestii ostatnich latach. Strategia ta jest oparta na trzech głównych zasadach: przyciągnięcie, rozwój i zachowanie zrównoważonej siły roboczej; promowanie elastyczniejszych warunków pracy; oraz zaangażowanie w realizację tej strategii kadry kierowniczej najwyższego szczebla. W ramach strategii zostaną określone nowe cele dotyczące liczby kobiet zajmujących stanowiska kierownicze wyższego i średniego szczebla, a także rekrutacji kobiet na stanowiska administratorów (AD). Każdy departament Komisji będzie zobowiązany do sporządzenia własnego planu działania mającego umożliwić osiągnięcie zamierzonych celów, natomiast Dyrekcja Generalna ds. Zasobów Ludzkich będzie przeprowadzać regularne przeglądy.

„Udało nam się już poczynić znaczące postępy w zakresie promowania równości szans w Komisji, czego przykładem może być pięciokrotny wzrost liczby kobiet zatrudnionych na wyższych stanowiskach kierowniczych w okresie od 1995 r. oraz dwukrotny wzrost liczby kobiet zajmujących stanowiska kierownicze średniego szczebla”, powiedział **Maroš Šefčovič**, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej odpowiedzialny za stosunki międzyinstytucjonalne i administrację. „Wprowadziliśmy również nowe praktyki w zakresie elastycznego systemu pracy. Wciąż jednak można i należy robić więcej w tym zakresie. Strategia ta nie tylko wyznacza konkretne cele, lecz również zachęca do lepszego wykorzystywania elastycznego systemu pracy i ma za zadanie zwrócić osobom pełniącym stanowiska kierownicze wszystkich szczebli szczególną uwagę na znaczenie kwestii równości szans dla całej siły roboczej. Równość szans leży w interesie nas wszystkich, a Komisji pozwala na jak najlepsze wykorzystanie zdolności pracowników i osiągnięcie maksymalnej wydajności pracy”.

- **Przyciągnięcie, rozwój i zachowanie zrównoważonej i zmotywowanej siły roboczej**

W ramach strategii wyznaczono wieloletnie cele na okres do 2014 r. Zgodnie z założeniami, do końca wspomnianego okresu 25 procent wyższych stanowisk kierowniczych powinny zajmować kobiety (obecnie jest to 21 procent), przy jednoczesnym, drugim założeniu przewidującym objęcie przez kobiety co najmniej 30 procent wyższych stanowisk kierowniczych, które zostały zwolnione w wyniku przejścia piastujących je osób na emeryturę. Do 2014 r. 30 procent kadry kierowniczej średniego szczebla powinny stanowić kobiety (obecnie jest to 23 procent), przy jednoczesnym założeniu przewidującym objęcie przez kobiety 50 procent stanowisk kierowniczych średniego szczebla, które zostały zwolnione w wyniku przejścia na emeryturę piastujących je osób. Po raz pierwszy wspomniane cele będą ustalane na szczeblu każdej dyrekcji generalnej. Do 2014 r. kobiety powinny zajmować 43 procent stanowisk administratorów niepełniących funkcji kierowniczych (AD). Cele te opracowano w oparciu o model kształtowania się personelu Komisji do 2014 r. oraz analizy dostępnego zasobu kandydatów.

- **Promowanie bardziej elastycznych i zorientowanych na osiągnięcie dobrych wyników warunków pracy**

W większym stopniu będą wykorzystywane metody elastycznego systemu pracy, takie jak elastyczny czas pracy, telepraca czy zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu. W tym celu niezbędne będzie zapewnienie kadry kierowniczej dodatkowej pomocy, wytycznych i szkoleń na temat polityki równego traktowania.

- **Zaangażowanie w realizację strategii kadry kierowniczej najwyższego szczebla**

Tematyka równości szans powinna być systematycznie włączana do polityki zasobów ludzkich każdej dyrekcji generalnej. Wiąże się to również z koniecznością jeszcze lepszego informowania pracowników oraz pełnego zaangażowania w realizację tej polityki ze strony wyższej kadry kierowniczej. Dyrekcje generalne i inne służby Komisji będą regularnie proszone o monitorowanie swych osiągnięć do 2014 r., zgodnie ze wspólnymi ramami oceny skuteczności działań. Dyrekcja Generalna ds. Zasobów Ludzkich będzie dokonywać kwartalnej oceny wyników osiągniętych przez każdą dyrekcję generalną i będzie podejmować odpowiednie działania w stosunku do tych dyrekcji generalnych, którym nie udało się osiągnąć wyznaczonych przez siebie celów. Dyrekcje generalne, których osiągnięcia będą najlepsze, będą otrzymywały na okres 3 lat specjalny znak potwierdzający uzyskanie najlepszych wyników.

6. SPRAWY SPOŁECZNE - Komisja Europejska ogłosiła rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu

„Jeśli nasze nadzieje na stworzenie lepszego i bezpieczniejszego świata mają się skonkretyzować, a nie pozostać tylko w sferze marzeń, bardziej niż kiedykolwiek będziemy potrzebować zaangażowania wolontariuszy” powiedział Kofi Annan. W tym właśnie duchu 100 milionów Europejczyków poświęca swój czas i swoją specjalistyczną wiedzę, pomagając potrzebującym i dając coś od siebie społecznościom, w których żyją: emerytowany nauczyciel sztuki prowadzi w muzeum wykłady dla zagranicznych zwiedzających, poświęcone arcydziełom sztuki europejskiej; uczeń szkoły średniej czyta chorym dzieciom przebywającym w szpitalu; były reprezentant kraju w piłce nożnej trenuje zawodników klubu z sąsiedztwa. Istniejący stan rzeczy można bowiem zmienić na tysiąc sposobów. Aby podkreślić te wysiłki i zachęcić innych obywateli do ich podejmowania, Komisja Europejska ogłosiła rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu. Wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa, oraz Jean-Marc Delizée, belgijski Sekretarz Stanu do Spraw Społecznych i posłanka do Parlamentu Europejskiego, Marian Harkin, przedstawili hasło promujące Europejski Rok Wolontariatu: „Bądź wolontariuszem! Zmieniaj świat i siebie!”.

„Pragnę oddać hołd milionom Europejczyków, którzy poświęcają swój czas, aby nasz świat stał się lepszym miejscem”, powiedziała **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „W każdym z nas jest głęboko zakorzeniona zdolność do podejmowania wysiłków i troszczenia się o tych, którzy potrzebują opieki. Wolontariat wzmacnia podstawowe wartości europejskie: solidarność i spójność społeczną. Ogłaszając rok 2011 Europejskim Rokiem Wolontariatu, liczę na poparcie tych, którzy pragną zmieniać świat i siebie. Teraz właśnie nadszedł czas, aby podzielić się i dać coś od siebie, aby skupić się na pomaganiu pomagającym!”.

Badanie Eurobarometru z maja 2010 r. wykazało, że 3 na 10 Europejczyków utrzymuje, iż aktywnie angażuje się w wolontariat. Istnieje wiele różnych definicji wolontariatu i tradycji z nim związanych. Wspólnym wątkiem tych działań jest to, że w każdym miejscu, gdzie ludzie organizują się, aby sobie pomagać i wspierać potrzebujących, korzyści odnosi nie tylko społeczeństwo jako całość — korzyści czerpią także jednostkowi wolontariusze. Dzięki wolontariatowi ludzie nabywają wiedzę, ćwiczą umiejętności i poszerzają sieć kontaktów społecznych, co często prowadzi do nowych lub lepszych możliwości zatrudnienia, a także rozwoju osobistego i społecznego.

Komisja pomaga młodym ludziom uczestniczyć w działalności wolontariackiej. W ramach wolontariatu europejskiego tysiące nastolatków i młodych ludzi podróżują poza granice swoich rodzinnych krajów, aby uczyć, promować świadomość kulturową i rozwijać przydatne w życiu umiejętności. Na przykład wolontariusze pracujący w ośrodku „Verahus” w Kopenhadze pomagają jego niepełnosprawnym mieszkańcom w codziennym życiu. Organizują im zajęcia w czasie wolnym (takie jak malowanie, muzyka, gry, sporty), a także towarzyszą im podczas wycieczek.

Aby podkreślić znaczenie pracy wolontariuszy, zachęcić innych do podjęcia działalności wolontariackiej oraz odpowiedzieć na stojące przed nimi wyzwania, wyznaczono cztery główne cele roku 2011 jako Europejskiego Roku Wolontariatu:

- zmniejszenie barier dla wolontariatu w UE;
- mobilizacja organizacji wolontariuszy i poprawa jakości wolontariatu;
- wynagradzanie i uznawanie działań wolontariackich;
- szerzenie wiedzy o wartości i znaczeniu wolontariatu.

Aby zrealizować wspomniane cele, Komisja będzie zachęcać do wymiany dobrych praktyk między władzami a organizacjami wolontariackimi państw członkowskich. Nacisk zostanie położony na szkolenie wolontariuszy, akredytację i zapewnienie jakości, a także sprawne i skuteczne dopasowanie umiejętności potencjalnych wolontariuszy do potrzeb wolontariackich. Komisja będzie zachęcać do łączenia się w nowe sieci współpracy ogólnoeuropejskiej mające na celu promowanie wymiany transgranicznej i synergii między organizacjami wolontariuszy a innymi sektorami, zwłaszcza przedsiębiorstwami.

Rok Wolontariatu będzie rokiem szczególnego uwypuklenia i promocji setek działań i projektów. Na poziomie UE będą do nich należeć:

- **EYV2011 Tour:** wolontariusze będą przez rok podróżować po krajach UE, prezentując swoją pracę oraz spotykając się z politykami i przedstawicielami społeczeństwa na każdym etapie tej podróży;
- **EYV Relay:** 27 sprawozdawców-wolontariuszy („przebiegaczy”) będzie śledzić pracę 54 organizacji wolontariackich i sporządzać przeznaczone do emisji w mediach sprawozdania w formie akustycznej, wizyjnej lub pisemnej. Pod koniec roku z połączonych sprawozdań powstanie dokument, jakości emisyjnej, na temat Europejskiego Roku i odbytej w jego ramach podróży;
- **cztery konferencje tematyczne** w 2011 r., mające na celu uwypuklenie kluczowych kwestii związanych z wolontariatem: 8 stycznia w Budapeszcie: konferencja poświęcona uznawaniu wolontariatu; w maju/czerwcu: konferencja dotycząca wynagrodzenia wysiłków wolontariuszy i ich cennego wkładu; w październiku: konferencja na temat mobilizacji organizacji wolontariuszy; w grudniu: konferencja podsumowująca na temat przyszłych wyzwań.

Komisja ściśle współpracuje z „Sojuszem” (ang. Alliance) organizacji wolontariackich, Parlamentem Europejskim, państwami członkowskimi, Komitetem Regionów, Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, Radą Europy i Programem Wolontariuszy Narodów Zjednoczonych.

- **Dodatkowe informacje**

Oficjalna strona Europejskiego Roku Wolontariatu: www.europa.eu/volunteering
(na stronie także harmonogram EYV Tour)

Strona Alliance: www.eyv2011.eu

7. OCHRONA ŚRODOWISKA - Komisja zaostrza przepisy o bezpieczeństwie w europejskich zakładach chemicznych

W dniu 21 grudnia 2010 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek aktu prawnego zaostrzającego przepisy dotyczące kontrolowania zagrożeń związanych z wystąpieniem poważnych awarii z udziałem substancji chemicznych. Zmiany w tak zwanej dyrektywie Seveso II dostosują jej przepisy do zmian w unijnym prawodawstwie dotyczącym substancji chemicznych, a także sprecyzują i uaktualnią inne przepisy. Dotyczy to między innymi zaostrzenia norm inspekcyjnych i podniesienia poziomu i jakości informacji udostępnianych

opinii publicznej w razie awarii. Nowa dyrektywa powinna wejść w życie z dniem 1 czerwca 2015 r.

Janez Potočnik, komisarz ds. środowiska, stwierdził: „Dyrektywa Seveso II ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia prawdopodobieństwa i konsekwencji awarii chemicznych. Awarie takie wciąż jednak zdarzają się, a ich skutki są często druzgocące. Nie możemy czynić ustępstw w kwestii bezpieczeństwa. Właśnie dlatego nowe przepisy zawarte we wniosku dodatkowo zaostrzą prawodawstwo w tym obszarze i zapewnią niezbędny wysoki poziom ochrony.”

Impulsem do wprowadzenia zmian było przyjęcie przepisów dostosowujących unijny system klasyfikacji do Globalnie Zharmonizowanego Systemu Klasyfikacji ONZ. Nowy system umożliwi opisanie i oznakowanie zagrożeń w ten sam sposób na całym świecie.

Wśród proponowanych zmian są także takie, które zaostrzają przepisy dotyczące: publicznego dostępu do informacji o bezpieczeństwie, uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a także zmian w sposobie gromadzenia, udostępniania i wymiany informacji oraz zarządzania nimi. We wniosku przewidziano także surowsze normy przeprowadzania inspekcji instalacji, aby zapewnić skuteczną realizację i egzekucję przepisów o bezpieczeństwie.

Pozostałe zmiany są zmianami technicznymi, które dotyczą między innymi uproszczeń służących zmniejszeniu obciążeń administracyjnych. Zmiany powinny podtrzymać i podnieść obecny poziom ochrony bez wpływania w znaczący sposób na koszty.

Nowa dyrektywa będąca przedmiotem wniosku wpisuje się w proces przeglądu, na który składają się konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz różne badania na temat skuteczności obowiązujących przepisów i skutków ewentualnych wariantów zmian.

Dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej:

<http://ec.europa.eu/environment/seveso/review.htm>

- **Kontekst zmian**

Dyrektywa Seveso II i poprzedzająca ją dyrektywa Seveso I zostały opracowane w odpowiedzi na poważną awarię w zakładzie chemicznym w Seveso (Włochy) w 1976 r. Celem tych aktów prawnych jest przeciwdziałanie awariom z udziałem dużych ilości niebezpiecznych substancji. Ich przepisy dotyczą ok. 10 tys. zakładów przemysłowych w UE. Podejście do kontroli jest stopniowane – im większa ilość substancji chemicznych, tym ostrzejsze przepisy. Na mocy dyrektywy prowadzący zakłady, w których znajdują się niebezpieczne substancje, muszą powiadamiać o swoich działaniach i ustanowić politykę przeciwdziałania poważnym awariom. Prowadzący zakłady „wyższego rzędu” muszą także opracowywać „sprawozdanie o bezpieczeństwie” oraz stworzyć system zarządzania bezpieczeństwem i wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy. Na organach administracji publicznej również spoczywają obowiązki związane z zewnętrznymi planami operacyjno-ratowniczymi oraz informowaniem opinii publicznej o środkach bezpieczeństwa w odniesieniu do zakładów „wyższego szczebla”, efektem domino, planami zagospodarowania przestrzennego, zgłaszaniem awarii oraz inspekcjami.

Dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej:

<http://ec.europa.eu/environment/seveso/index.htm>

8. OCHRONA ŚRODOWISKA - Komisja rozpoczyna konsultacje w sprawie instrumentu LIFE+ i sieci Natura 2000

Komisja Europejska uruchomiła w dniu 15 grudnia 2010 r. dwa – prowadzone za pośrednictwem internetu – procesy konsultacji w obszarze ochrony środowiska. Pierwszy z nich dotyczy kolejnego instrumentu finansowego w dziedzinie środowiska, który zastąpi wygasający z końcem 2013 r. instrument LIFE+. Drugi dotyczy finansowania sieci Natura 2000, która obejmuje chronione obszary w całej UE. Obie konsultacje potrwać do połowy lutego 2011 r.

Celem konsultacji dotyczących LIFE+ jest uzyskanie opinii na temat celów, priorytetów i trybów wsparcia. Proces konsultacji prowadzony za pośrednictwem internetu stanowi część szerszego procesu konsultacji społecznych, a jego wyniki zostaną wykorzystane przez Komisję podczas formułowania wniosku ustawodawczego dotyczącego nowego instrumentu. Komisja w szczególności liczy na odzew ze strony krajowych, regionalnych i lokalnych organów administracji, zainteresowanych stron działających na rzecz ochrony środowiska, podmiotów z sektora prywatnego oraz przedstawicieli opinii publicznej. Konsultacje obejmują 19 pytań sformułowanych w sześciu unijnych językach. Języki te to: angielski, francuski, hiszpański, włoski, niemiecki i polski, a na pytania można odpowiadać do dnia 15 lutego 2011 r. Od 1992 r. w ramach instrumentu LIFE na ochronę środowiska przeznaczono ponad 2 mld euro.

Konsultacje dostępne są pod następującym adresem:

http://ec.europa.eu/environment/consultations/life.htm#_en.htm

Druga z konsultacji – dotycząca finansowania sieci Natura 2000 – stanowić będzie materiał do komunikatu, którego publikacji należy spodziewać się w lecie 2011 r. W komunikacie tym ocenione zostanie obecne podejście do finansowania sieci. Konsultacja ta ma odpowiedzieć na pytanie, czy stosowane do tej pory podejście jest właściwe, aby skutecznie wdrożyć sieć, i znaleźć sposoby na powielenie odniesionych już sukcesów. Oczekuje się, że swoje opinie w tej kwestii przedstawią organy administracji publicznej, podmioty z sektora prywatnego, zainteresowane strony działające na rzecz ochrony środowiska i zainteresowani obywatele. W ramach konsultacji pada 10 pytań, choć dopuszcza się także udzielanie otwartych odpowiedzi i przesyłanie uwag. Sieć Natura 2000, stanowiąca podstawę unijnej polityki w dziedzinie różnorodności biologicznej, jest największą na świecie siecią obszarów chronionych. Obejmuje ona obecnie niemal 18 proc. obszarów lądowych w UE. Proces konsultacji – przeprowadzany w sześciu językach – zakończy się 17 lutego 2011 r.

Konsultacje: http://ec.europa.eu/environment/consultations/natura2000_en.htm

9. OCHRONA ŚRODOWISKA - W całej UE wchodzi w życie nowe przepisy dotyczące drewna nielegalnego pochodzenia

Nowe zasady mające na celu zapobieganie sprzedaży na rynku europejskim drewna nielegalnego pochodzenia weszły w życie w całej UE. Przedmiotowe przepisy wzmocnią działania na rzecz powstrzymania nielegalnego wyřębu, który powoduje poważne szkody w środowisku i utratę różnorodności biologicznej oraz podważa wysiłki tych, którzy próbują prowadzić odpowiedzialną gospodarkę leśną. Rozporządzenie, zaproponowane przez Komisję

w 2008 r., zostało przyjęte przez UE w ubiegłym miesiącu i będzie obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich od marca 2013 r.

Janez Potočnik, komisarz ds. środowiska, stwierdził: „Przyjmując to rozporządzenie, Komisja przyczynia się istotnie do zwalczania nielegalnego wyrębu, oznaczającego nie tylko grabież zasobów naturalnych, lecz także dotyczącego osoby, dla których lasy stanowią źródło utrzymania. Jest to konkretny wkład czyniony przez UE na rzecz zapobiegania utracie różnorodności biologicznej w skali światowej. Pozwoli ono również na zwiększenie zaufania konsumentów europejskich do kupowanych przez nich produktów.”

Lasy, które są dobrze gospodarowane, stanowią ważne źródło surowców odnawialnych oraz wielu usług w zakresie ochrony środowiska. Nielegalny wyręb, stymulowany częściowo przez popyt na drewno w UE, ma jednak w długim okresie negatywne skutki dla zrównoważonego rozwoju. Nowe rozporządzenie wprowadzi zakaz sprzedaży na rynku UE drewna pochodzącego z nielegalnego wyrębu oraz produktów wytworzonych z nielegalnie pozyskanego drewna.

Podmioty unijne sprzedające po raz pierwszy na rynku unijnym drewno oraz produkty z drewna – zarówno pochodzące z UE, jak i importowane – będą musiały mieć wiedzę na temat pochodzenia drewna. Ich obowiązkiem będzie podjęcie kroków w celu upewnienia się, że drewno zostało pozyskane zgodnie ze stosownymi przepisami odpowiedniego państwa. Podmioty gospodarcze w ramach całego łańcucha dostaw w UE będą miały obowiązek prowadzenia rejestru dostawców i odbiorców ich drewna oraz produktów z drewna.

Państwa członkowskie będą odpowiedzialne za stosowanie kar wobec podmiotów naruszających przepisy. Legalność definiuje się poprzez odniesienie do przepisów państwa, w którym pozyskano drewno. Produkty z drewna pochodzące z państw, które zawarły z UE dobrowolną umowę o partnerstwie dotyczącą egzekwowania prawa, zarządzania i handlu (FLEGT), będą uznawane za spełniające wymogi rozporządzenia.

Rozporządzenie będzie mieć zastosowanie do szeregu rodzajów drewna oraz produktów z drewna, w tym produktów ze sklejki i desek, mebli, pulpy oraz papieru.

Chociaż rozporządzenie weszło już w życie, datę rozpoczęcia jego stosowania we wszystkich państwach członkowskich ustalono na dzień 3 marca 2013 r.

• **Kontekst**

Nielegalny wyręb, to znaczy pozyskiwanie, transport, sprzedaż lub zakup drewna niezgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi, ma poważne konsekwencje dla środowiska. Rezultatem tego jest pogłębianie procesów wylesiania oraz degradacji lasów, który jest przyczyną ok. 20 % światowych emisji CO₂ i zagraża różnorodności biologicznej. Nielegalny wyręb naraża również rządy na znaczne straty finansowe z uwagi na utratę dochodów, które mogłyby zostać przeznaczone w przeciwnym razie na polepszenie opieki zdrowotnej, edukacji oraz innych usług publicznych (co jest szczególnie istotne w przypadku krajów rozwijających się), a także utrudnia prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.

Tekst rozporządzenia można znaleźć pod adresem:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010R0995:EN:NOT>

W celu uzyskania dalszych informacji zob.:

10. KLIMAT - Handel uprawnieniami do emisji: oświadczenie komisarz ds. działań w dziedzinie klimatu Connie Hedegaard dotyczące nadzoru regulacyjnego nad rynkiem dwutlenku węgla w UE

„Europejski rynek handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla jest stosunkowo nowy, jednakże w ciągu sześciu pierwszych lat istnienia rozwijał się zarówno pod względem rozmiarów, jak i złożoności. W świetle kryzysu klimatycznego i gospodarczego coraz bardziej konieczne są sposoby opłacalnego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ważne jest zatem, aby rynek rozwijał się nadal i aby wysyłał inwestorom i decydentom w całej UE niezakłócony sygnał dotyczący ceny dwutlenku węgla.

Przez ostatnie lata rynek ten osiągnął rozmiar czyniący z niego potencjalny cel oszustw. Dlatego w miarę jego rozwoju musi on być poddawany stosownemu i skutecznemu nadzorowi regulacyjnemu.”

• Kontekst

Komunikat z dnia 21 grudnia 2010 r. jest pierwszym krokiem na drodze do opracowania wniosku ustawodawczego w tej dziedzinie w 2011 r. Stanowi on podsumowanie dotyczące zapewnienia nadzoru na europejskim rynku dwutlenku węgla. Opisano w nim również aktualny rozwój sytuacji na rynkach energetycznych i finansowych, które mają wpływ na rynek dwutlenku węgla, a także wymieniono dostępne opcje pozwalające na zachowanie integralności rosnącego rynku. We wnioskach komunikatu stwierdzono, że znaczna część rynku dwutlenku węgla podlega stosownemu nadzorowi, ale rynek kasowy może wymagać większej uwagi.

Następnym krokiem Komisji będzie dokładniejsza analiza struktury rynku dwutlenku węgla, poziomu nadzoru oraz dostępnych opcji (w tym zaklasyfikowania uprawnień jako instrumentu finansowego). W pierwszej połowie 2011 r. przeprowadzone zostaną internetowe konsultacje z zainteresowanymi stronami, których wyniki zostaną uwzględnione w szczegółowej ocenie skutków. Prace te zostaną wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o tym, czy należy opracować wniosek ustawodawczy.

Do wzięcia udziału w tym procesie zachęca się uczestników rynku i inne zainteresowane strony. Mogą one pomóc Komisji w opracowaniu solidnych rozwiązań zapewniających dalszy rozwój europejskiego rynku dwutlenku węgla.

Informacje dotyczące prac w zakresie nadzoru rynku zostaną opublikowane na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Działania w dziedzinie Klimatu, gdy tylko staną się dostępne.

11. PODATKI - Komisja rozpoczyna debatę na temat przyszłości podatku od wartości dodanej (VAT)

Komisja Europejska rozpoczęła w dniu 1 grudnia 2010 r. szerokie konsultacje społeczne dotyczące sposobów wzmocnienia i ulepszenia unijnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT) z pożytkiem dla obywateli, przedsiębiorstw i państw członkowskich. Celem

konsultacji jest umożliwienie wszystkim zainteresowanym stronom wyrażenia swoich poglądów i opinii na temat istniejących problemów związanych z podatkiem VAT oraz sposobów ich rozwiązania. Komisja wykorzysta uwagi zebrane podczas konsultacji, aby podjąć decyzję w sprawie najlepszego podejścia zapewniającego stworzenie w przyszłości stabilniejszego, solidniejszego i skuteczniejszego systemu podatku VAT.

Algirdas Šemeta, komisarz ds. podatków, powiedział: „Potrzebujemy systemu podatku VAT na miarę XXI wieku: prostego, nowoczesnego i skutecznego. Podatek VAT płacą obywatele i przedsiębiorstwa, jest on też głównym źródłem przychodów państw członkowskich, tak więc wszyscy są nim zainteresowani. Zachęcam wszystkich do wyrażenia opinii podczas tych konsultacji, abyśmy mogli zapewnić lepsze funkcjonowanie przyszłego systemu VAT dla wszystkich”.

- **Dlaczego w opinii KE konieczny jest przegląd systemu VAT?**

Podatek VAT wprowadzono w UE ponad 40 lat temu, kiedy rynek wyglądał zupełnie inaczej niż dzisiaj. Pomimo podejmowanych od tamtej pory wysiłków na rzecz stopniowego unowocześniania i upraszczania systemu podatku VAT jest oczywiste, że nie odpowiada on już potrzebom nowoczesnej gospodarki ukierunkowanej na usługi i opartej na nowych technologiach. Złożoność obecnego systemu podatku VAT jest źródłem niepotrzebnych kosztów i obciążeń dla podatników i administracji oraz stwarza przeszkody w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. Ponadto niektóre słabe punkty systemu VAT czynią go podatnym na oszustwa podatkowe i przypadki uchylania się od opodatkowania. Dlatego konieczny jest gruntowny przegląd systemu VAT.

- **Dlaczego w opinii KE właśnie teraz?**

Obecna sytuacja gospodarcza podkreśliła ważną rolę podatku VAT w zapewnianiu stabilności i wzrostu gospodarki. VAT jest głównym źródłem przychodów państw członkowskich (do 20% wszystkich przychodów z podatków). Można oczekiwać, że podatek ten jeszcze zyska na znaczeniu, ponieważ recesja i starzejące się społeczeństwa wpływają na inne źródła przychodów. Ponadto analizy ekonomiczne pokazują, że podatki konsumpcyjne najbardziej sprzyjają wzrostowi gospodarczemu, a solidny system podatku VAT może przyczynić się do ponownego ożywienia gospodarczego w Europie. Dlatego niezwykle ważne jest zapewnienie pełnej funkcjonalności unijnego systemu podatku VAT i wykorzystanie w pełni jego potencjału.

- **Co to jest zielona księga?**

Zielona księga zawiera pytania zebrane w kilku ogólnych obszarach tematycznych, zapewniając jednocześnie w ramach prowadzonych konsultacji jak największą otwartość na wszelkie pomysły i opinie. Po pierwsze, zielona księga stawia pytanie o konieczność zmiany podstawy obecnego systemu podatku VAT oraz pytanie, czy towary i usługi należy opodatkować w państwie członkowskim pochodzenia, czy w państwie, w którym są sprzedawane. Następnie w księdze przeanalizowano konkretne kwestie, wokół których z upływem lat narosły wątpliwości, w tym m.in. kwestię zasadności dalszego utrzymywania obniżonej stawki podatku VAT, kwestię tego, czy przepisy dotyczące odliczeń są wystarczająco neutralne, jak również to, czy i w jaki sposób można bardziej uodpornić system na nadużycia i czy można ograniczyć biurokrację w transakcjach VAT. Uczestnicy konsultacji proszeni są również o wyrażenie opinii na temat możliwości i sposobów ulepszenia pobierania podatku VAT w celu zaradzenia

obecnemu unijnemu ubytkowi VAT w wysokości 100 miliardów EUR. Zielona księga zachęca do wyrażenia wszystkich opinii, a konsultacje nie są ograniczone do postawionych pytań – uczestników zachęca się do zgłaszania wszelkich kwestii mogących według nich mieć znaczenie dla przyszłości podatku VAT.

- **Dalsze kroki**

Komisja zaprasza wszystkie zainteresowane strony do udziału w konsultacjach społecznych, które potrwać do 31 maja 2011 r. Na podstawie otrzymanych opinii, pod koniec 2011 r. Komisja przedstawi w komunikacie priorytety dotyczące przyszłego systemu podatku VAT.

Dodatkowe informacje na temat zielonej księgi oraz jej załącznika technicznego można znaleźć na stronie: http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

12. PODATKI - Eliminowanie transgranicznych barier podatkowych, które napotykają obywatele Unii

W dniu 20 grudnia 2010 r. Komisja opublikowała komunikat przedstawiający najpoważniejsze transgraniczne przeszkody podatkowe, z jakimi borykają się obywatele Unii, oraz zapowiadający planowane rozwiązania. Przeprowadzając się za granicę, podejmując tam pracę lub inwestując, obywatele są narażeni na podwójne opodatkowanie lub napotykają inne problemy, takie jak trudności w uzyskiwaniu zwrotu podatku lub otrzymaniu informacji na temat zagranicznych przepisów podatkowych. W komunikacie przedstawiono plany dotyczące niektórych aspektów, takich jak: dochody transgraniczne, podatki od spadków, podatki od dywidend, podatki rejestracyjne od pojazdów i handel elektroniczny. Komunikat ma również na celu określenie, w jakiej dziedzinie należy podjąć działania, zarówno na szczeblu Unii, jak i na szczeblu krajowym, by w większym stopniu ujednoczyć systemy podatkowe państw członkowskich, tak aby nie zniechęcać obywateli do aktywności transgranicznej.

Algirdas Šemeta, komisarz ds. podatków, unii celnej, audytu oraz zwalczania nadużyć finansowych, stwierdził: „Podatki odgrywają kluczową rolę we wzmocnieniu rynku wewnętrznego i odbudowaniu silnej i zrównoważonej gospodarki europejskiej. Dobra polityka podatkowa może sprzyjać zatrudnieniu, inwestycjom i wzrostowi gospodarczemu. Przyjęty komunikat stanowi kolejny krok w usuwaniu przeszkód podatkowych i propagowaniu sprawiedliwej polityki podatkowej wewnątrz całej UE, tak aby obywatele mogli skorzystać ze wszystkich dobrodziejstw, jakie oferuje jednolity rynek.”

- **Problemy wymagające rozwiązania**

Każdego roku kwestie podatków transgranicznych stanowią olbrzymią część wszystkich skarg i pytań, jakie obywatele Unii kierują do Komisji. Skargi obejmują cały wachlarz problemów, począwszy od trudności spowodowanych złożonym charakterem zagranicznych przepisów podatkowych, po brak jasnych informacji dla cudzoziemców oraz niekompatybilne systemy podatkowe w różnych państwach członkowskich. Pracownicy transgraniczni mają trudności z uzyskaniem od zagranicznych organów podatkowych kwoty wolnej od podatku, ulg i odliczeń podatkowych, jak również są często poddani podwójnemu opodatkowaniu. Obywatele dokonujący za granicą zakupu nieruchomości często nie mogą korzystać ze zwolnień podatkowych lub muszą płacić podatki od nieruchomości wyższe niż rezydenci, a osoby, które

przeprowadzają się za granicę lub kupują tam samochód, borykają się z problemem podwójnego podatku rejestracyjnego. Osoby posiadające dochody z inwestycji zagranicznych uważają, że trudno jest wyegzekwować prawo do zwolnienia od podatku u źródła nakładanego przez inne kraje.

Wielu ludzi korzystających z zagranicznych funduszy emerytalnych doświadcza trudności w uzyskaniu odliczeń i dokonywaniu transferów zagranicznych, a spadek odziedziczony w innym państwie członkowskim jest często objęty wyższymi podatkami spadkowymi lub podwójnie opodatkowany. Handel elektroniczny jest również niejednokrotnie utrudniony istnieniem przeszkód podatkowych, takich jak skomplikowane przepisy VAT i wymogi deklaracji podatkowych, w wyniku czego tylko 7 proc. towarów znajdujących się w obrocie w UE jest kupowanych online w innym państwie członkowskim.

Połowa postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w kwestiach związanych z podatkami, wszczynanych każdego roku przez Komisję w tym zakresie, to postępowania związane ze skargami obywateli. Jednakże procedury te nie rozwiążą wszystkich problemów. Najlepszą drogą rozwiązania problemów takich jak podwójne opodatkowanie i złożony charakter procedur administracyjnych jest należyta współpraca pomiędzy państwami członkowskimi. Zgodnie z komunikatem państwa członkowskie powinny opracowywać i wdrażać swoje środki i praktyki polityki podatkowej w taki sposób, aby nie zniechęciło to obywateli do podejmowania aktywności transgranicznej. Powinny również ściślej ze sobą współpracować w celu uniknięcia niekompatybilnych przepisów podatkowych będących źródłem przeszkód i barier na rynku wewnętrznym.

• **Rozwiązywanie problemów**

Komisja ma zamiar wzmocnić swoje działania zmierzające do ułatwienia państwom członkowskim wprowadzenia większej spójności w systemach podatkowych oraz zaproponuje konkretne środki w celu zapobieżenia trudnościom podatkowym, które napotykają obywatele Unii, lub ich wyeliminowania. Komisja podejmuje szereg inicjatyw w tej dziedzinie: Obejmują one:

- komunikat w sprawie podwójnego opodatkowania opracowywany na 2011 r., w którym zbadany zostanie zasięg i waga tego problemu w całej UE, wraz z towarzyszącymi mu wnioskami ustawodawczymi przygotowywanymi na 2012 r., zawierającymi propozycje rozwiązania problemów;
- wnioski przygotowywane na połowę 2011 r., zmierzające do rozwiązania problemów związanych z opodatkowaniem spadków zagranicznych;
- środki służące zlikwidowaniu podwójnego opodatkowania w sytuacji, w której samochód jest najpierw zarejestrowany w jednym państwie członkowskim, po czym jest przemieszczany do innego kraju i tam ponownie rejestrowany;
- rozpowszechnienie pojedynczych punktów kontaktowych w odniesieniu do handlu elektronicznego w celu uproszczenia obowiązków sprawozdawczości podatkowej dla przedsiębiorstw oraz ułatwienia im oferowania towarów i usług również klientom zagranicznym; bariery w handlu elektronicznym zostaną również przeanalizowane podczas przeglądu unijnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT), co do którego rozpoczęto obecnie proces konsultacji;
- wnioski opracowywane na 2012 r., dotyczące rozwiązania problemów związanych z opodatkowaniem transgranicznych wypłat dywidend.

Ponadto Komisja ma zamiar propagować szeroko zakrojony dialog pomiędzy organami krajowymi i zainteresowanymi stronami w celu określenia innych działań, które mogłyby uprościć środki polityki podatkowej z korzyścią dla obywateli i rynku wewnętrznego. Obejmuje to znormalizowanie formularzy wniosków o zwrot podatku i deklaracji podatkowych w całej UE, pojedyncze punkty informacyjne, w których pracownicy i inwestorzy mogliby uzyskać jasne i wiarygodne informacje o podatkach i szczególnych krajowych środkach polityki podatkowej, co stanowiłoby odpowiedź na potrzeby pracowników mobilnych i przygranicznych.

Komisja przedstawi opinie na temat postępu w rozwiązywaniu transgranicznych problemów podatkowych w ramach sprawozdania na temat praw wynikających z obywatelstwa unijnego za 2013 r.

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

13. TRANSPORT - Bezpieczeństwo ruchu drogowego: kierowcy popełniający wykroczenia drogowe za granicą na celowniku UE

Podczas posiedzenia ministrów transportu w Brukseli w dniu 2 grudnia 2010 r. osiągnięto porozumienie w kwestii karania kierowców za wykroczenia drogowe popełniane za granicą, w tym w odniesieniu do czterech „największych sprawców zabójstw”, odpowiedzialnych za 75% ofiar śmiertelnych na drogach, tzn. nadmiernej prędkości, niestosowania się do sygnalizacji świetlnej, niezapięcia pasów bezpieczeństwa i jazdy pod wpływem alkoholu.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Siim Kallas**, odpowiedzialny za transport, powiedział: „Prawdopodobieństwo popełnienia wykroczenia przez zagranicznego kierowcę jest trzy razy większe niż w przypadku kierowcy będącego rezydentem danego państwa. Wiele osób zdaje się uważać, że obowiązek przestrzegania przepisów ustaje z chwilą wyjazdu za granicę. Pragnę zakomunikować, że przepisy jednak obowiązują i mamy obecnie zamiar je egzekwować”.

Dane UE wskazują, że zagraniczni kierowcy generują 5% ruchu, lecz odpowiadają za około 15% wykroczeń związanych z przekroczeniem dozwolonej prędkości. Większość sprawców pozostaje bezkarnych, ponieważ państwa nie są w stanie ścigać kierowców po ich powrocie do własnych krajów.

• Propozycje

Celem wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie transgranicznego egzekwowania prawa w zakresie bezpieczeństwa drogowego jest zaradzenie tej sytuacji. Ministrowie osiągnęli porozumienie w kwestii treści tekstu odnoszącego się do wykroczeń drogowych, które mają zasadniczy wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego, w tym do czterech „największych sprawców zabójstw” odpowiedzialnych za 75% ofiar śmiertelnych na drogach:

1. nadmiernej prędkości
2. niezatrzymywania się w miejscu sygnalizacji świetlnej
3. niezapięcia pasów bezpieczeństwa
4. jazdy pod wpływem alkoholu

a także

5. jazdy pod wpływem narkotyków
6. nieużywania kasków ochronnych
7. bezprawnego korzystania z pasów awaryjnych
8. niezgodnego z przepisami używania telefonu komórkowego podczas jazdy.

- **W jaki sposób będą działać przepisy?**

Przedmiotowe propozycje umożliwią identyfikację kierowców UE, a tym samym pozwolą na ich ściganie za wykroczenia popełnione w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym zarejestrowane są ich pojazdy. W praktyce nowe przepisy umożliwią uruchomienie elektronicznej sieci wymiany danych służącej wymianie niezbędnych informacji między państwem, w którym popełniono wykroczenie, i państwem, w którym pojazd został zarejestrowany. Po ustaleniu nazwiska i adresu właściciela pojazdu, otrzyma on/ona powiadomienie o wykroczeniu, którego wzór określono w proponowanej dyrektywie.

Decyzja o dalszym postępowaniu w sprawie wykroczenia drogowego należeć będzie do państwa członkowskiego wykroczenia (państwa, w którym popełniono wykroczenie). Dyrektywa *nie* dokonuje harmonizacji charakteru wykroczeń ani kar przewidzianych za ich popełnienie. Tak więc, zarówno jeśli chodzi o charakter wykroczeń, jak i związane z nimi kary, zastosowanie będą mieć nadal przepisy obowiązujące w państwie członkowskim wykroczenia zgodnie z jego prawem krajowym.

- **Kolejne kroki**

Aby zyskać moc prawną, wnioski ustawodawcze muszą najpierw zostać zatwierdzone w głosowaniu przez posłów Parlamentu Europejskiego. Państwa członkowskie będą miały następnie dwa lata, prawdopodobnie do roku 2013, na transpozycję przepisów unijnych przed rozpoczęciem ich stosowania.

- **Kontekst:**

Celem unijnego programu działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011-2020, który został zainicjowany w lipcu 2010 r., jest zmniejszenie o połowę liczby ofiar śmiertelnych na drogach do roku 2020.

Dodatkowe informacje na temat szczegółów programu, a także danych statystycznych dotyczących śmiertelności na drogach w poszczególnych państwach: http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/index_en.htm

14. TRANSPORT - Redukcja emisji w transporcie morskim: Wspólne Centrum Badawcze Komisji przedstawia kilka wariantów

Transport morski jest odpowiedzialny za ok. 4 proc. światowych emisji dwutlenku węgla spowodowanych działalnością człowieka, więc jego ślad węglowy odpowiada w przybliżeniu śladowi węglowemu Niemiec. Przepisy regulujące kwestię emisji w międzynarodowym transporcie morskim nie zostały jeszcze opracowane, jednak kwestia ta jest przedmiotem debaty na forum Międzynarodowej Organizacji Morskiej oraz Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu. Jeżeli chodzi o emisje gazów cieplarnianych, transport morski jest najbardziej przyjaznym dla środowiska rodzajem transportu. Niemniej jednak, jeżeli nie zostaną podjęte odpowiednie działania, szacuje się, iż emisje ze statków

wzrosną do 2050 r. o 150-200 proc. Obecnie ok. 50 000 statków handlowych przewozi 90 proc. światowych towarów, w związku z czym transport morski jest nieodzowny dla światowej gospodarki. Sprawozdanie na ten temat, opublikowane przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (JRC) dostarcza pierwszego wszechstronnego przeglądu metod szacowania emisji do atmosfery pochodzących z żeglugi, przedstawia rozwiązania technologiczne oraz analizuje warianty polityki w odniesieniu do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń powietrza w omawianym sektorze.

Komisarz do spraw badań, innowacji i nauki, **Máire Geoghegan-Quinn**, powiedziała: „W sprawozdaniu JRC podkreślono, jak ważne jest zredukowanie zanieczyszczeń pochodzących z żeglugi, podobnie jak zanieczyszczeń z innych źródeł, zarówno w celu przeciwdziałania zmianie klimatu, jak również zapobiegania poważnym zagrożeniom dla zdrowia ludzkiego. Omówiono w nim także sposób, w jaki połączenie innowacji technologicznej oraz polityki opierającej się na rozwiązaniach rynkowych mogłoby doprowadzić do pożądanego obniżenia emisji. Analiza ta jest doskonałym przykładem na to, że ekspertyzy naukowe przygotowane przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji przyczyniają się do skierowania postępów w polityce w stronę realizacji celów wymienionych w inicjatywie Unia Innowacji oraz strategii Europa 2020”.

W porównaniu z innymi rodzajami transportu transport morski ma wprawdzie najniższy wskaźnik emisji dwutlenku węgla na jeden tonokilometr, ale przewiduje się, że powodowane przez ten sektor emisje gazów cieplarnianych zwiększą się z obecnego poziomu ok. jednej gigatony rocznie o szacowane 150-200 proc. w ciągu najbliższych czterdziestu lat.

Sektor transportu jest ponadto źródłem zanieczyszczeń powietrza. Jeżeli nie zostaną podjęte odpowiednie środki, w ciągu następnych dwóch lat zanieczyszczenie powietrza na głównych trasach morskich zwiększy się ze względu na szacowany wzrost emisji dwutlenku siarki o 10-20 proc. Paliwo używane przez transport morski ma wysoką zawartość siarki, wahającą się pomiędzy średnią światową na poziomie 27 000 ppm (cząsteczek na milion) a 10 000 ppm w obszarach kontroli emisji siarki (SECA). Dzięki nowej umowie w ramach Międzynarodowej Organizacji Morskiej statki żeglujące po obszarach kontroli emisji siarki na Bałtyku i Morzu Północnym do 2015 r. będą musiały przestawić się na paliwo zawierające tylko 0,1 proc. siarki; obowiązek taki istnieje już na mocy przepisów unijnych w odniesieniu do portów unijnych.

Istnieje znaczny potencjał do obniżenia emisji sektora żeglugi morskiej. Rozwiązania technologiczne mające na celu zmniejszenie zużycia paliwa, substancji zanieczyszczających powietrze oraz gazów cieplarnianych są łatwo dostępne i obejmują udoskonalone projekty statków, napędu i maszyn, a także zoptymalizowane metody eksploatacji. Nowe sprawozdanie JRC przyczynia się do podniesienia świadomości na temat wpływu światowej żeglugi morskiej na środowisko, w tym na zdrowie. Przeanalizowano w nim kwestie metodologiczne podniesione przez wspólnotę naukową, dotyczące przeciwdziałania negatywnym wpływom sektora morskiego na środowisko oraz wskazano luki dotyczące wiarygodnych i ogólnodostępnych źródeł informacji. W sprawozdaniu została również przedstawiona szczegółowa ocena rentowności i potencjału redukcji emisji każdego z opisanych rozwiązań technologicznych.

Jednak same rozwiązania technologiczne (związane ze składem paliwa i efektywnością silników) powinny zostać uzupełnione innymi środkami, aby istotnie zmniejszyć emisje dwutlenku węgla i zanieczyszczeń powietrza. Należy również rozważyć warianty opierające się na rozwiązaniach rynkowych, związane ze środkami regionalnymi i globalnymi. W

sprawozdaniu analizuje się możliwość wprowadzenia polityki opierającej się na rozwiązaniach rynkowych, takich jak system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (ETS) dla sektora żeglugi na szczeblu międzynarodowym.

Podsumowując, sprawozdanie JRC dostarcza pierwszych kompleksowych ram definiujących strategię zmniejszenia emisji do atmosfery pochodzących z żeglugi morskiej oraz dostarcza narzędzi analitycznych koniecznych do stworzenia odpowiednich warunków do opracowania skutecznych strategii politycznych.

- **Sprawozdania JRC**

Sprawozdania JRC odzwierciedlają poglądy centrum odnośnie zagadnienia, na temat którego posiada ono powszechnie uznawaną wiedzę fachową. Dostarczają one koncepcji dla decydentów politycznych, środowisk naukowych, zainteresowanych stron oraz dobrze poinformowanej, lecz nie dysponującej wiedzą specjalistyczną opinii publicznej. Sprawozdania JRC mają na celu ustalenie aktualnego stanu wiedzy w określonych obszarach badań naukowych lub na potrzeby oceny polityki.

- **Stanowisko dotyczące prawa w dziedzinie emisji z transportu morskiego**

Przewidziane w strategii Europa 2020 wymierne cele na 2020 r. obejmują zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20 proc. w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, nawet o 30 proc. Zakres tego zobowiązania jest określony w unijnych przepisach dotyczących klimatu i energii. Zgodnie z tym prawodawstwem, do osiągnięcia takiego stopnia zmniejszenia emisji powinny przyczynić się wszystkie sektory gospodarki, w tym międzynarodowy transport morski i lotnictwo. W przypadku gdyby do 2011 r. nie została zatwierdzona przez Wspólnotę żadna umowa międzynarodowa uwzględniająca docelowe redukcje emisji pochodzących z międzynarodowego transportu morskiego, Komisja powinna włączyć takie emisje z międzynarodowego transportu do wspólnotowych zobowiązań dotyczących ograniczenia emisji, tak aby proponowany akt mógł wejść w życie do 2013 r.

http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/docs/2012_clima_001_greenhouse_maritime_transport_en.pdf

http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/roadmaps_2011_en.htm#clim_act

- **Więcej na ten temat:**

Sprawozdanie JRC „Regulating air emissions from ships: the state of the art on methodologies, technologies and policy options” („Regulowanie emisji do atmosfery w transporcie morskim: stan wiedzy w odniesieniu do metodologii, technologii i wariantów polityki”) można pobrać na stronie: <http://www.jrc.ec.europa.eu/rr>

Dalsze informacje dotyczące działań JRC związanych z jakością powietrza oraz zmianą klimatu znajdują Państwo na stronie: <http://ies.jrc.ec.europa.eu/>

Dalsze informacje dotyczące polityki UE w sprawie emisji w transporcie morskim:

http://ec.europa.eu/environment/air/transport/ships_directive.htm

Dalsze informacje dotyczące polityki UE w sprawie polityki transportu morskiego:

http://ec.europa.eu/transport/maritime/index_en.htm

15. STOSUNKI MIĘDZYINSTYTUCJONALNE - Procedura komitetowa: nowe przepisy dotyczące uprawnień wykonawczych Komisji

Po dziewięciu miesiącach negocjacji Parlament Europejski w dniu 16 grudnia 2010 r. zatwierdził porozumienie z Radą dotyczące nowego rozporządzenia w sprawie uprawnień wykonawczych Komisji. Nowe rozporządzenie, zaproponowane przez Komisję wkrótce po wejściu w życie traktatu lizbońskiego, oznacza kompleksową reformę tzw. systemu komitetowego. Wejdzie ono w życie z dniem 1 marca i automatycznie zastąpi obecny system. „Jestem bardzo zadowolony, że już rok po wejściu w życie traktatu lizbońskiego i zaledwie dziewięć miesięcy po złożeniu przez Komisję wniosku udało nam się osiągnąć porozumienie w kwestii tego bardzo ważnego aktu prawnego, który będzie miał ogromny wpływ na sposób wdrażania polityk UE przez Komisję” – powiedział wiceprzewodniczący Komisji **Maroš Šefčovič**, komisarz ds. stosunków międzyinstytucjonalnych i administracji. „Negocjacje nie zawsze były łatwe, lecz osiągnęliśmy nasze najważniejsze cele. Nowe przepisy ustanawiają system kontroli sprawowanej przez państwa członkowskie nad powierzonymi Komisji uprawnieniami wykonawczymi, który będzie prostszy, bardziej efektywny i przejrzysty oraz w pełni zgodny z traktatem lizbońskim”.

Traktat lizboński przewiduje dwa rodzaje uprawnień dla Komisji: przekazane uprawnienia dotyczące środków quasi-legislacyjnych oraz uprawnienia wykonawcze. W przeszłości wszystkie te akty były objęte tzw. procedurą komitetową. Zapis w traktacie dotyczący aktów delegowanych (artykuł 290) jest samowykonalny, nie pociąga za sobą procedur komitetowych i obowiązuje od 1 grudnia 2009 r., jednak zapis w traktacie dotyczący uprawnień wykonawczych (artykuł 291) przewiduje przyjęcie rozporządzenia ustanawiającego warunki kontroli przez państwa członkowskie sposobu wykonywania przez Komisję uprawnień wykonawczych.

Podobnie jak w przeszłości, mechanizm kontroli przewidziany rozporządzeniem jest oparty na procedurze komitetowej, tzn. obejmuje komitety składające się z przedstawicieli państw członkowskich, którym Komisja przekazuje projekty środków wykonawczych, jednak – w przeciwieństwie do obecnego systemu – nie będzie możliwa interwencja Rady jako organu odwoławczego. W niektórych szczególnych przypadkach może zaistnieć potrzeba zwrócenia się do „komitetu odwoławczego”, lecz jest to „zwykły” komitet, któremu przewodniczy Komisja, jednak o wyższym szczeblu reprezentacji. Zapewnia on możliwość ponownego rozpatrzenia projektu środków lub w razie potrzeby wprowadzenia zmian.

Ponadto rozporządzenie przewiduje uwzględnienie w normalnym systemie środków wykonawczych w takich obszarach polityki jak środki ochrony handlu. Dotychczas środki te podlegały specjalnym procedurom, w ramach których ostatnie słowo często należało do Rady. Poprzez objęcie tych środków normalnymi przepisami nowe rozporządzenie zwiększa przejrzystość i skuteczność realizacji polityki w tych bardzo ważnych obszarach.

Nowe rozporządzenie upraszcza obecne procedury i od momentu wejścia w życie będzie mieć zastosowanie do całego istniejącego prawodawstwa. Nowe przepisy w pełni odzwierciedlają rolę Komisji wynikającą z traktatów: jedynie kwalifikowana większość głosów komitetu przeciwko projektowi aktu wykonawczego może zapobiec przyjęciu go przez Komisję, lecz Komisja zamierza oczywiście kontynuować działanie w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi.

Nowe procedury zapewniają również Komisji większą elastyczność oraz większą odpowiedzialność polityczną. W przypadku braku kwalifikowanej większości głosów przeciwko projektowi aktu wykonawczego Komisji lub za takim projektem, Komisja będzie miała możliwość przyjęcia tego aktu lub wprowadzenia w nim zmian.

Jedyny wyjątek, kiedy Komisja będzie potrzebować pozytywnej opinii komitetu w celu przyjęcia projektu aktu wykonawczego, dotyczy ostatecznych wielostronnych środków ochrony handlu. Komisja wyraża ubolewanie, że istnieje taki wyjątek od normalnych zasad. Jednak większość środków ochrony handlu, takich jak środki antydumpingowe i ostateczne środki wyrównawcze, będzie podlegała nowym standardowym zasadom. Pomogą one zapobiec upolitycznieniu tego procesu, ograniczą możliwość prowadzenia lobbingu przez jakąkolwiek stronę lub państwo trzecie oraz zapewnią bardziej solidną politykę ochrony handlu.

Wszystkie procedury komitetowe będą realizowane z zachowaniem pełnej przejrzystości: wszystkie dokumenty przedkładane komitetom będą równocześnie udostępniane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Te dwie instytucje będą również miały, na całkowicie równych zasadach, „prawo kontroli”: w każdej chwili będą mogły wskazać, że uznają projekt aktu wykonawczego za przekraczający uprawnienia nadane Komisji odpowiednią podstawą prawną. W takim przypadku Komisja przeprowadzi przegląd projektu przedmiotowego środka oraz wyjaśni Parlamentowi i Radzie, co zamierza zrobić w tej sprawie.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje osiągnięte porozumienie jako bardzo solidną podstawę do prawidłowego wdrażania prawa UE oraz korzystne usprawnienie ułatwiające przejrzyste i skuteczne podejmowanie decyzji.

16. ADMINISTRACJA PUBLICZNA - W kierunku interoperacyjności europejskich usług administracji publicznej

Komisja Europejska podjęła w dniu 16 grudnia 2010 r. inicjatywę na rzecz zachęcania administracji publicznych w całej UE do maksymalnego wykorzystania społecznego i gospodarczego potencjału technologii informacyjno-komunikacyjnych. Celem komunikatu „W kierunku interoperacyjności europejskich usług użyteczności publicznej” jest ustanowienie wspólnego podejścia dla administracji publicznych państw członkowskich, pozwalającego obywatelom i przedsiębiorstwom w pełni korzystać z dobrodziejstw jednolitego rynku. Korzystając w pełni z jednolitego rynku, obywatele są często zmuszeni do dostarczania lub uzyskiwania informacji i dokumentów potrzebnych do pracy, nauki lub podróży w UE. Często też informacje te muszą być przesyłane do organów publicznych w innym państwie członkowskim. Dotyczy to również przedsiębiorstw. Dlatego tak ważne jest, by administracje zapewniały skuteczne i efektywne ponadgraniczne usługi w zakresie e-administracji. Tak stwierdzono w przyjętym niedawno przez Komisję planie działania na rzecz administracji elektronicznej, co jest również zgodne z Europejską agendą cyfrową. Potrzeba skutecznej interoperacyjności jest głównym elementem agendy cyfrowej i jedną z przewodnich inicjatyw strategii „Europa 2020”. W komunikacie Komisji przedstawiono zarówno Europejską Strategię Interoperacyjności, jak i Europejskie Ramy Interoperacyjności, które powinny wskazywać kierunek polityki w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych realizowanej przez organy publiczne w całej Unii.

Wiceprzewodniczący Komisji, **Maroš Šefčovič**, powiedział: „Unia Europejska stawia sobie za cel współpracę w tworzeniu otoczenia sprzyjającego obywatelom i prosperowaniu

przedsiębiorstw. Europejskie administracje publiczne powinny przodować w podejmowaniu tej współpracy. Nie jest ona możliwa bez rzeczywistej i skutecznej interoperacyjności między organami publicznymi na wszystkich szczeblach.”

- **Wyzwania związane z elektronicznymi usługami administracji publicznej w Europie**

Coraz więcej obywateli i przedsiębiorstw korzysta ze swobód oferowanych przez jednolity rynek europejski. Obywatele są jednak często zmuszeni do kontaktu z organami administracji publicznej z zagranicy – a nawet do podejmowania podróży za granicę do tych organów – w celu dostarczenia lub uzyskania informacji i dokumentów potrzebnych do pracy, nauki lub podróży w UE. Dotyczy to również przedsiębiorstw, które zamierzają podjąć działalność w kilku państwach członkowskich.

By sprostać tym ograniczeniom (tzw. „e-barierom”) administracje publiczne powinny mieć możliwość wymiany potrzebnych informacji oraz współpracy pozwalającej na świadczenie usług publicznych ponad granicami państw. Wymaga to zapewnienia interoperacyjności między tymi administracjami.

Liczne administracje publiczne w państwach członkowskich podejmują już kroki w celu poprawy interoperacyjności na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Jeśli jednak państwa członkowskie i Komisja nie będą prowadziły wspólnych działań, interoperacyjność na szczeblu UE będzie pozostawać w tyle. Dlatego w ostatnich latach Komisja wypracowała wspólną strategię i stworzyła wraz z państwami członkowskimi wspólne ramy.

Niejednokrotnie europejskie usługi administracji publicznej są wynikiem łączenia istniejących usług świadczonych na różnych szczeblach administracji w państwach członkowskich. Powstanie europejskich usług administracji publicznej będzie realne jedynie wówczas, gdy te usługi będą tworzone z uwzględnieniem wymogów interoperacyjności.

- **W kierunku interoperacyjności europejskich usług administracji publicznej**

W ramach Europejskiej agendy cyfrowej Komisja zobowiązała się do przyjęcia komunikatu, w którym przedstawiła Europejską Strategię Interoperacyjności (EIS) i Europejskie Ramy Interoperacyjności (EIF) – dwa kluczowe instrumenty na rzecz wspierania interoperacyjności między administracjami publicznymi.

Bezpośrednią korzyść z tych działań odniosą administracje publiczne w państwach członkowskich oraz służby Komisji Europejskiej. Polegać ona będzie na większej skuteczności w świadczeniu europejskich usług administracji publicznej i większej świadomości ryzyka powstawania nowych barier elektronicznych w przypadku, gdy administracje te dokonują wyboru rozwiązań, które nie są interoperacyjne na szczeblu UE. Obywatele i przedsiębiorstwa skorzystają z lepszych usług administracji publicznej w życiu codziennym, np. w sytuacji gdy pragną pracować lub wypoczywać za granicą.

Zarówno w ramach EIS, jak i EIF uznaje się wielowymiarowy charakter interoperacyjności: pod względem prawnym, organizacyjnym, semantycznym i technicznym. Każdy z tych wymiarów jest ważny, jednak dzięki Internetowi i pracom organów normalizacyjnych i innych organizacji osiągnięto już znaczne postępy w zakresie interoperacyjności technicznej, zapewniając jednocześnie otwartość, wspierając ponowne użycie i konkurencyjność.

Europejska Strategia Interoperacyjności przyczyni się do skoncentrowania wysiłków UE – przy pomocy odpowiedniej organizacji w zakresie zarządzania oraz wspólnych strategii i inicjatyw – na stworzeniu otoczenia sprzyjającego wymianie informacji między administracjami publicznymi w sposób godny zaufania.

Europejskie Ramy Interoperacyjności zachęcają administracje publiczne w UE do przyjęcia wspólnego podejścia polegającego na stosowaniu zasad przewodnich umożliwiających prowadzenie rzeczywistej współpracy, a jednocześnie modernizację i racjonalizację systemów wykorzystywanych przez te administracje. Ma to na celu zwiększenie – w sposób efektywny pod względem kosztów – ich możliwości w zakresie świadczenia wysokiej jakości usług administracji publicznej.

Komisja Europejska zachęca państwa członkowskie do kontynuowania współpracy służącej zagwarantowaniu, że podejmowane przez nie wysiłki zmierzające do osiągnięcia interoperacyjności usług administracji publicznej są zbieżne i uwzględniają europejski wymiar już na wczesnym etapie rozwoju każdej usługi, która może w przyszłości stać się ogólnoeuropejską usługą administracji publicznej.

By wspierać tę współpracę, zaproponowano nowy model koncepcyjny dotyczący europejskich usług administracji publicznej. Model ten pozwoli na określenie barier i czynników ułatwiających świadczenie takich usług w przyszłości.

17. AGENDA CYFROWA - Przegląd wskazuje na duże zainteresowanie MŚP i poparcie rządowe dla wykorzystania TIK w celu pomocy osobom starszym

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 16 grudnia 2010 r. sprawozdanie na temat postępów we wspólnym programie na rzecz nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym („wspólny program AAL”), w którym podkreślono bardzo duże zaangażowanie w projekty ze strony małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a także wysoką pomoc finansową ze strony uczestniczących państw, oraz zawarto zalecenia mające zapewnić utrzymywanie dobrych wyników. W programie finansowania badań i rozwoju o budżecie 600 milionów euro uczestniczą 23 państwa i UE, a jego celem jest poprawa jakości życia starszych osób dzięki rozwiązaniom bazującym na inteligentnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Sprawozdanie Komisji jest adresowane do Parlamentu Europejskiego oraz Rady Ministrów i stanowi ważny krok mający na celu wsparcie wspólnego programu AAL, będącego jednym z kluczowych działań w ramach Europejskiej agendy cyfrowej. Wspólny program AAL może wnieść ważny wkład w planowaną pilotażową inicjatywę „Europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu”.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji odpowiedzialna za agendę cyfrową, stwierdziła: „Cieszę się, że uczestniczące państwa postrzegają wspólny program na rzecz nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym jako istotne narzędzie pomocne w stawieniu czoła wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa, na co wskazuje znaczna wysokość zobowiązań finansowych podjętych przez te państwa w kontekście programu. Technologie informacyjno-komunikacyjne są niezbędne do poprawy jakości życia coraz liczniejszej w Europie grupy osób starszych. Program AAL pokazuje w jaki sposób, dzięki połączeniu naszych zasobów, UE może dokonać w tej dziedzinie znacznie większych postępów niż byłoby to kiedykolwiek możliwe w przypadku pojedynczych państw członkowskich”.

Pierwsza przeprowadzona przez Komisję ocena wspólnego programu AAL opiera się na wnioskach zespołu wysokiego szczebla, któremu przewodniczyła **Meglana Kunewa**, były członek Komisji Europejskiej. Zespół ten dokonał oceny wspólnego programu AAL w szerszym kontekście wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

W sprawozdaniu tym wskazano, że wspólny program w bardzo skuteczny sposób jednoczy 23 uczestniczące w nim państwa w obliczu pilnego wyzwania społecznego i wypełnia lukę pomiędzy zaawansowanymi badaniami a praktycznym i powszechnym wprowadzeniem na rynek rozwiązań umożliwiających czynne i niezależne życie. Do sukcesu wspólnego programu AAL przyczyniają się także wysokie inwestycje finansowe uczestniczących państw. W 2009 r. przekroczyły one o 50 proc. pierwotnie zakładany minimalny poziom. Kolejnym czynnikiem, który zdecydował o powodzeniu programu, jest bardzo duży (ponad czterdziestoprocentowy) udział MŚP w konsorcjach projektowych.

- **Nowe rozwiązania**

W ramach programu opracowywane są nowe rozwiązania, które w przeciągu dwóch do trzech lat są gotowe do wykorzystania na rynku. Od 2008 r. rozpoczęto prace nad ponad 50 projektami badawczo-innowacyjnymi w dziedzinie zarządzania chorobami przewlekłymi i społecznych interakcji osób starszych. Przykłady tego typu projektów to roboty wykonujące prace domowe i pomagające starszym osobom w utrzymaniu więzi z otoczeniem społecznym oraz środowiska „inteligentnych domów”, które reagują na ruchy i zachowanie mieszkańców, aby ułatwić im życie.

W celu osiągnięcia maksymalnych korzyści z programu, Komisja zaleca bardziej bezpośredni i większy udział końcowych użytkowników w projektowaniu rozwiązań. Ujednolicenie zasad dotyczących kwalifikowalności i finansowania powinno także ograniczyć do minimum przestoje i opóźnienia, które czasami zakłócają postępy w projektach. Komisja podejmie ponadto prace nad stworzeniem mechanizmów finansowania pomostowego w okresie pomiędzy etapem pilotażowym a masowym wprowadzeniem na rynek. Obejmują one dalsze wsparcie na rzecz Forum Inwestycyjnego AAL oraz uwzględnienie potencjalnego wkładu wspólnego programu AAL w pilotażową inicjatywę „Europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu” Celem pilotażowego partnerstwa, zapowiedzianego w ramach inicjatywy przewodniej Unia innowacji Unia innowacji, będzie likwidacja przeszkód utrudniających rozpowszechnianie innowacji odpowiadających na wyzwania demograficzne.

Oprócz tego Komisja wzmocni dodatkowo powiązania pomiędzy wspólnym programem AAL, pozostałymi programami badawczo-innowacyjnymi finansowanymi ze środków unijnych oraz Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012 r.).

Na podstawie tego sprawozdania Komisja przedyskutuje teraz z Parlamentem Europejskim i Radą Unii Europejskiej dalsze kroki konieczne w celu wprowadzenia w życie proponowanych działań oraz kwestię kontynuacji programu po 2013 r., to jest po pierwotnym terminie jego zakończenia.

- **Kontekst**

We wspólnym programie AAL uczestniczy 20 państw członkowskich UE (Austria, Belgia, Cypr, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy), trzy kraje stowarzyszone (Izrael, Norwegia i Szwajcaria) oraz Komisja Europejska.

Wspiera on bazujące na TIK rozwiązania wspierające komfort życia osób starszych, które mają szansę zostać wprowadzone na rynek w ciągu 2-3 lat i stać się opłacalne z ekonomicznego punktu widzenia. Realizacja programu stwarza nowe możliwości gospodarcze i może przynieść ogromne oszczędności w dziedzinie opieki społecznej i zdrowotnej. Na przykład rozwiązania w zakresie teleopieki mogą obniżyć koszty usług opiekuńczych nawet o 30 proc.

Sektor publiczny i prywatny w Europie zainwestował w ostatnim okresie ponad 1 mld euro w badania i innowacje w zakresie komfortu życia osób starszych: około 600 mln euro we wspólny program na rzecz nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym, około 400 mln euro w [unijny program ramowy w zakresie badań](#) oraz, jak dotąd, ponad 50 mln euro w [unijny program na rzecz wspierania polityki TIK](#).

Udział Komisji we wspólnym programie na rzecz nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym wynika z planu działania w zakresie komfortowego funkcjonowania osób starszych w społeczeństwie informacyjnym, przyjętego w 2007 r.. Jego celem jest wzmocnienie współpracy badawczej między państwami członkowskimi poprzez wykorzystanie odpowiednich funduszy unijnych.

Sprawozdanie Komisji oraz sprawozdanie z oceny zespołu wysokiego szczebla są dostępne na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/research/aal/interim_review/index_en.htm

Program AAL: <http://www.aal-europe.eu/>

18. AGENDA CYFROWA - Komisja bada grunt pod inicjatywę ogólnoeuropejskiego numeru telefonu dla firm działających na rynku UE

Komisja Europejska rozpoczęła w dniu 6 grudnia 2010 r. szeroką konsultację publiczną, zasięgając opinii przedsiębiorców, konsumentów, operatorów telefonii komórkowych oraz władz państwowych na temat ewentualnego zainteresowania korzyściami, jakie przyniosłaby możliwość używania przez firmy jednego numeru telefonu na terytorium wszystkich państw należących do UE. Oferta ogólnoeuropejskiego numeru telefonu mogłaby się przyczynić do dalszego umocnienia wspólnego, jednolitego rynku UE w myśl europejskiej agendy cyfrowej.

Jeden, dostępny w całej Europie numer telefonu ułatwiłby europejskim firmom oferowanie usług i sprzedaż towarów ponad granicami, usprawniając zarazem korzystanie z obsługi po dokonaniu zakupów i obsługę klienta niezależnie od państwa, w którym się znajduje. Konsultacja Komisji ma służyć rozpoznaniu zapotrzebowania na specjalne, komercyjne numery telefonów na rynku unijnym, aby następnie można było sformułować zarys projektu służącego wprowadzeniu takich usług. Konsultacja trwa do końca lutego 2011 r.

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za agendę cyfrową, **Neelie Kroes**, nie pozostawia nawet cienia wątpliwości: „Dzisiaj europejskie firmy muszą korzystać z odrębnych numerów telefonu w każdym z państw członkowskich, w których muszą być

dostępne dla klientów. Sprawia to trudności w rozwinięciu ogólnounijnych usług dostępnych w równym stopniu dla każdego Europejczyka. Apeluję do wszystkich zainteresowanych o udział w wypracowaniu takiej koncepcji, która zadowoliliby wszystkie firmy, ułatwiając jednocześnie życie konsumentom.”

Jak na razie żadna z firm, które byłyby zainteresowane usprawnieniem dostępności ponad granicami krajów, nie może pochwalić się jednym numerem telefonu dla dzwoniących z całego terytorium UE. Muszą one zadowolić się różnymi krajowymi lub niezależnymi od położenia geograficznego usługami komercyjnych linii telefonicznych w rodzaju numerów 0-800 w każdym kolejnym kraju, w którym zechcą prowadzić swoją działalność. Powoduje to dodatkowe obciążenie firm i konsumentów kosztami, hamując rozwój jednolitego rynku UE. Nierzadko ogólnodostępne zielone lub błękitne linie telefoniczne oferowane w danym kraju są po prostu niedostępne dla klientów dzwoniących z zagranicy.

W ramach konsultacji Komisja pragnie poznać stopień rozdrobnienia rynków, wy badać możliwości harmonizacji na poziomie numerów telefonicznych, zapotrzebowanie klientów i perspektywy zarządzania numerami telefonicznymi na przyszłość. Uczestnicy konsultacji mają czas do 28 lutego przyszłego roku, by przekazać swoje uwagi i opinie na temat systemu udostępniania numerów telefonu, jaki przyczyniałby się najsukuteczniej do rozwoju jednolitego rynku.

Następnie Komisja zajmie się analizą zebranych głosów, aby na tej podstawie podjąć decyzję, zarysowując najwłaściwsze rozwiązania w sferze administrowania numerami telefonicznymi w dążeniu do umocnienia jednolitego rynku.

- **Szersze tło**

Numery telefoniczne w całej UE pozostają w gestii krajowych administratorów, którzy obsługują je na poziomie danego państwa, przydzielając numery zgodnie z własnym, krajowym planem numeracji. W efekcie dominującym modelem w całej UE jest stosowanie krajowych systemów nadawania numerów.

Według obowiązujących w Unii przepisów w sektorze telekomunikacji istnieją dwie drogi udoskonalenia harmonizacji systemów komercyjnej numeracji telefonów. Możliwe byłoby wprowadzenie ogólnoeuropejskiego numeru skróconego (choćby zaczynającego się od liczby 115), który byłby zarezerwowany dla firm. Korzyścią byłoby stosowanie krótkiego numeru, łatwego do zapamiętania i służącego firmie jako wygodny znak rozpoznawczy w całej Europie.

Inną metodą byłoby wprowadzenie środków pozwalających na dalsze upowszechnianie europejskiego kodu dostępu telefonicznego (+3883) w ramach przestrzeni numerowej telefonii europejskiej (ETNS). Komercyjne numery telefoniczne mogłyby wówczas składać się z kodu kierunkowego +3883 i ze stałego numeru, funkcjonującego niezależnie od kraju w całej UE.

Już w 2000 r. z inicjatywy Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego podejmowano starania na rzecz wprowadzenia wspólnej przestrzeni numerowej dla telefonii paneuropejskiej. W ramach tego programu, w dążeniu do rozwinięcia ETNS, tj. przestrzeni numerowej telefonii ogólnoeuropejskiej, już dwudziestu czterem krajom przypisano jeden kod kierunkowy: +3883. Celem ETNS miało być propagowanie paneuropejskich usług dzięki udostępnieniu numerów telefonicznych przydatnych w przypadkach, w których ani krajowe, ani globalne numery telefoniczne nie zdawałyby egzaminu. Miało to doprowadzić do sytuacji, w której

ogólnoeuropejskie firmy, organizacje i przedsiębiorcy mogliby ułatwiać dostęp do swoich usług w całej Europie. System ten ma jednak zostać zamknięty z dniem 31 grudnia br.

Dokument konsultacyjny jest dostępny na (anglojęzycznej) stronie:

http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommlibrary/public_consult/index_en.htm

19. AGENDA CYFROWA - Plan działań na rzecz administracji elektronicznej w celu ułatwienia dostępu do usług publicznych w całej UE

Komisja Europejska zarysowała ambitny program współpracy z organami publicznymi państw członkowskich w celu poszerzenia zakresu oraz podniesienia jakości usług oferowanych przez te organy za pośrednictwem internetu. W nowym planie działań na rzecz administracji elektronicznej przewidziano na okres kolejnych pięciu lat czterdzieści konkretnych działań, które zapewnią obywatelom oraz przedsiębiorstwom możliwość korzystania z internetowych rozwiązań umożliwiających na przykład rejestrację firmy, złożenie wniosku o świadczenia z zabezpieczenia społecznego lub uzyskanie dostępu do takich świadczeń, zapisanie się na uczelnię lub złożenie oferty przetargowej na dostawę towarów lub świadczenie usług na rzecz administracji publicznych. Upowszechnianie administracji elektronicznej może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności Europy oraz umożliwić organom publicznym oferowanie lepszej jakości usług w bardziej ekonomiczny sposób w czasie gdy obowiązują ograniczenia budżetowe. Dlatego też inicjatywa ta stanowi fundamentalny element Europejskiej agendy cyfrowej, której celem jest zwiększenie w okresie do 2015 r. poziomu wykorzystania usług administracji elektronicznej przez obywateli do 50% oraz do 80% przez przedsiębiorstwa. W nowym planie działań wykorzystano doświadczenia zdobyte przy realizacji europejskiego planu działań na rzecz administracji elektronicznej z 2006 r.

Wiceprzewodnicząca Komisji **Neelie Kroes**, odpowiedzialna również za agendę cyfrową, stwierdziła: „Ten plan działań na rzecz administracji elektronicznej pomoże organom publicznym wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne do udostępniania lepszej jakości usług po niższym koszcie, ułatwiając poszczególnym obywatelom i przedsiębiorstwom codzienne funkcjonowanie oraz podnosząc jakość takiego funkcjonowania dzięki lepszemu dostępowi do usług publicznych.”

Szczegółowe cele agendy cyfrowej obejmują:

- wzrost w okresie do 2015 r. poziomu wykorzystania usług administracji elektronicznej przez obywateli Unii do 50% oraz do 80% – przez przedsiębiorstwa oraz
- zapewnienie dostępności w Internecie szeregu kluczowych usług publicznych, umożliwiających przedsiębiorcom zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej z dowolnego miejsca w UE, niezależnie od ich pierwotnej lokalizacji, a obywatelom łatwiejsze podejmowanie nauki i pracy oraz zamieszkanie i przechodzenie na emeryturę w dowolnym miejscu w Unii Europejskiej.

Celem europejskiego planu działań na rzecz administracji elektronicznej jest wspieranie przejścia na usługi administracji elektronicznej nowej generacji – otwartych, elastycznych i zintegrowanych na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym. W szczególności plan ten ma na celu doprowadzenie do sytuacji, w której usługi będą funkcjonowały równie dobrze w innych państwach członkowskich UE jak w państwie macierzystym oraz stworzenie warunków umożliwiających użytkownikom aktywne kształtowanie internetowych usług publicznych najlepiej odpowiadających ich potrzebom.

Centralną rolę we wdrożeniu planu działań będą odgrywać władze krajowe, natomiast głównym zadaniem Komisji będzie poprawa warunków rozwoju transgranicznych usług administracji elektronicznej m.in. poprzez ustalenie warunków wstępnych, takich jak zapewnienie interoperacyjności oraz umożliwienie funkcjonowania podpisów elektronicznych i identyfikacji elektronicznej.

Działania realizowane w ramach wspomnianego planu dzielą się na cztery kategorie:

- Wzmocnienie pozycji użytkownika:
- usługi stworzone z uwzględnieniem potrzeb użytkowników
- opracowywanie usług w ramach współpracy np. z wykorzystaniem technologii Web 2.0.
- ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego (w tym przegląd dyrektywy w sprawie informacji sektora publicznego)
- zwiększenie przejrzystości
- zaangażowanie obywateli i przedsiębiorstw w proces tworzenia polityki
  - Rynek wewnętrzny:
- ciągłość usług dla przedsiębiorstw
- mobilność osobista
- ogólnounijne wdrażanie usług transgranicznych
  - Skuteczna i efektywna administracja publiczna:
- poprawa procesów organizacyjnych (np. zamówienia elektroniczne, szybsze rozpatrywanie wniosków)
- zmniejszenie obciążeń administracyjnych
- ekologiczna administracja publiczna (np. elektroniczna archiwizacja, wykorzystanie wideokonferencji zamiast podróży)
  - Spełnienie warunków wstępnych umożliwiających rozwój administracji elektronicznej:
- otwarte specyfikacje i interoperacyjność (np. stosowanie europejskich ram interoperacyjności)
- zapewnienie kluczowych rozwiązań (np. przegląd dyrektywy w sprawie podpisu elektronicznego, wniosek w sprawie ogólnounijnego wzajemnego uznawania rozwiązań w zakresie identyfikacji elektronicznej i uwierzytelniania elektronicznego);

Konkretne przykłady działań, które zostaną podjęte w ramach wspomnianego planu działań, to m.in.:

- wdrożenie mechanizmu jednorazowej bezpiecznej rejestracji danych w organach administracji publicznej (w celu uniknięcia konieczności wielokrotnego podawania tych samych informacji różnym jednostkom administracji publicznej)
- upowszechnienie ogólnounijnego wykorzystania krajowych tożsamości elektronicznych („eID”) w celu uproszczenia transgranicznych procedur takich jak zakładanie spółki za granicą, przeprowadzka za granicę lub podjęcie pracy poza własnym krajem, dokonanie formalności związanych z emeryturą za pośrednictwem internetu w przypadku przejścia na emeryturę w innym kraju czy też zapisanie się do zagranicznej szkoły lub na zagraniczną uczelnię
- umożliwienie obywatelom i przedsiębiorcom śledzenia w czasie rzeczywistym postępu załatwiania ich spraw przez administrację publiczną dzięki większej przejrzystości i otwartości
- dostosowanie usług, aby lepiej spełniały rzeczywiste potrzeby użytkowników, np. zapewnienie bezpiecznego i szybkiego dostarczania dokumentów i informacji w postaci cyfrowej
- udostępnienie danych do ponownego wykorzystania przez osoby trzecie, aby umożliwić opracowywanie nowych usług publicznych i aplikacji, takich jak mapy do systemów nawigacji lub aplikacji udostępniających informacje podróżne.

Plan działań stanowi rozwinięcie udanych, realizowanych na dużą skalę projektów pilotażowych w zakresie usług transgranicznych, finansowanych ze środków unijnych, w tym w szczególności realizowanych obecnie unijnych projektów STORK, PEPPOL, SPOCS i epSOS, i ma na celu zapewnienie obywatelom oraz przedsiębiorstwom łatwiejszego dostępu do internetowych usług w całej UE.

- **Kontekst**

Europejski plan działań na rzecz administracji elektronicznej stanowi odpowiedź Komisji na wezwanie państw członkowskich do stworzenia w UE wspólnej polityki w zakresie administracji elektronicznej, które zamieszczono w deklaracji ministerialnej z Malmö w sprawie administracji elektronicznej z 2009 r.

- **Więcej informacji:**

[Europejski plan działań na rzecz administracji elektronicznej na lata 2011-2015](#)

[Komunikat prasowy na temat deklaracji ministerialnej z Malmö w sprawie administracji elektronicznej](#)

[Europejski plan działania na rzecz administracji elektronicznej na lata 2006-2010](#)

[Europejska agenda cyfrowa](#)

[STORK](#) – system uznawania tożsamości elektronicznej w kontekście transgranicznym (ang. Secure Identity Across Borders Linked)

[PEPPOL](#) – paneuropejski system publicznych zamówień online (ang. Pan-European Public Procurement Online)

[SPOCS](#) uproszczone formalności elektronicznej obsługi transgranicznej (ang. Simple Procedures Online for Cross-border Services)

[epSOS](#) inteligentne otwarte usługi dla europejskich pacjentów (ang. Smart Open Services for European Patients)

20. POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza pomoc na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla dwóch polskich kopalni soli

Komisja Europejska zatwierdziła na mocy przepisów UE dotyczących pomocy państwa pomoc w wysokości 240 mln EUR na ochronę i prace zabezpieczające w dwóch zabytkowych kopalniach soli w Wieliczce i Bochni k. Krakowa. Komisja uznała pomoc za zgodną z przepisami UE dotyczącymi pomocy państwa, ponieważ przyczynia się ona do zachowania narodowego dziedzictwa kulturowego i nie wpływa negatywnie na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Wiceprzewodniczący Komisji **Joaquín Almunia**, odpowiedzialny za politykę konkurencji, stwierdził: „Kopalnie soli w Wieliczce i Bochni są obiektami o dużym znaczeniu geologicznym i historycznym. Ślady działalności przemysłowej w tych kopalniach sięgają XIII w. Polskie środki wsparcia pozwolą na ich ochronę bez niepotrzebnych zakłóceń konkurencji”.

Komisja wyraziła zgodę na finansowanie z polskich środków publicznych w latach 2004–2013 ochrony dwóch nieczynnych kopalni soli położonych w pobliżu Krakowa.

Złóża soli kamiennej były eksploatowane w kopalniach w Wieliczce i Bochni od XIII w. do końca wieku XX. Następnie części kopalni zostały dostosowane do potrzeb zwiedzających.

Obecnie przez podziemne muzea obejmujące komory, szyby, kaplice, a nawet jeziora, prowadzą swego rodzaju szlaki turystyczne. Wieliczka została wpisana na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Ponieważ przychody z działalności turystycznej nie wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania tych obiektów, państwo przekazuje środki pozwalające finansować wzmocnienie niektórych formacji skalnych, uniemożliwienie przedostawania się wody oraz inne prace konserwacyjne.

Komisja przeprowadziła analizę tych środków na mocy art. 107 ust. 3 lit. e) Traktatu UE, który zezwala na udzielenie pomocy w celach związanych z kulturą. Komisja stwierdziła, że przeprowadzone prace były niezbędne z technicznego punktu widzenia w celu ochrony obiektów, a pomoc była ograniczona do minimum niezbędnego do przeprowadzenia tych prac. Jawne wersje decyzji zostaną udostępnione w rejestrze pomocy państwa na stronie internetowej [Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji](#) pod numerami sprawy [NN66/2010](#) i [NN67/2010](#) po wyjaśnieniu kwestii poufności.

21. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Ministrowie sprawiedliwości państw UE poparli nowe zasady dające pewność prawną małżeństwom w przypadku rozwodu międzynarodowego

W dniu 3 grudnia 2010 r. przedstawiciele państw członkowskich UE zatwierdzili nowe zasady dające pewność prawną małżeństwom międzynarodowym chcącym wziąć rozwód. Nowe przepisy umożliwiają wybór prawa właściwego, które będzie miało zastosowanie do sprawy rozwodowej małżeństw, w których każde z małżonków posiada inne obywatelstwo, małżeństw, w których każde z małżonków mieszka w innym państwie lub też małżeństw, w których oboje małżonkowie mieszkają w państwie niebędącym ich państwem ojczystym. Celem nowego prawa jest zredukowanie praktyki polegającej na wyborze sądu ze względu na możliwość korzystniejszego rozstrzygnięcia sprawy oraz ochrona przy sporach rozwodowych tych małżonków, którzy są w gorszym położeniu. Jest to pierwszy przypadek skorzystania przez państwa UE z mechanizmu tzw. „wzmocnionej współpracy”, która pozwala grupie liczącej co najmniej dziewięć państw członkowskich na podjęcie działań w istotnej, ale blokowanej w przypadku zastosowania normalnej procedury głosowania sprawie. Omawiane porozumienie polityczne następuje po zaledwie ośmiu miesiącach od udzielenia przez Komisję odpowiedzi na wniosek dziewięciu państw członkowskich o przedstawienie projektu nowego prawa. Po wejściu w życie nowe przepisy będą miały zastosowanie, początkowo, do 14 państw członkowskich, jednakże pozostałe państwa członkowskie mogą w przyszłości dołączyć do wzmocnionej współpracy.

„Rozpad małżeństwa jest już sam w sobie wystarczająco traumatycznym przeżyciem dla rodziny. Tymczasem małżeństwa międzynarodowe są jeszcze narażone na dodatkowe utrudnienia wynikające z niejasności przepisów krajowych”, powiedziała Viviane Reding, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej i komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Przyjęte w dniu dzisiejszym prawo ułatwi życie małżeństwom stojącym w obliczu rozwodu międzynarodowego, zmniejszy ich stres z tym związany i pomoże chronić małżonków znajdujących się w gorszym położeniu. Nowe przepisy są również kamieniem milowym dla współpracy UE w zakresie złożonych zagadnień prawnych i dowodem na to, że zawsze jesteśmy w stanie znaleźć pragmatyczne rozwiązania problemów życia codziennego.”

Teraz, gdy ministrom sprawiedliwości państw UE zasiadającym w Radzie udało się osiągnąć porozumienie kolejny krok potrzebny do wejścia w życie nowego prawa należy do Parlamentu

Europejskiego, który wyda opinię w tym temacie. Formalne przyjęcie nowego aktu prawnego przez Radę nastąpi najprawdopodobniej przed końcem tego roku. Wejdzie on w życie w terminie 18 miesięcy od dnia przyjęcia.

Nowe przepisy będą obowiązywać w 14 państwach członkowskich (Belgii, Bułgarii, Niemczech, Hiszpanii, Francji, Włoszech, Łotwie, Luksemburgu, Malcie, Austrii, Portugalii, Rumunii i Słowenii). Państwa chcące dołączyć do ustanowionej wzmocnionej współpracy mogą to zrobić w dowolnym momencie. Zgodnie z traktatem z Lizbony państwa, które chcą uczestniczyć we wzmocnionej współpracy, muszą powiadomić o tym Radę i Komisję po czym Komisja podejmuje niezbędną decyzję.

- **Kontekst**

Po przedłożeniu przez Komisję wniosku w dniu 24 marca Parlament Europejski wyraził w dniu 16 czerwca 2010 r. zgodę na procedurę wzmocnionej współpracy. W dniu 12 lipca 2010 r. rządy UE przyjęły decyzję Rady upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy. Aktualna decyzja ministrów sprawiedliwości państw członkowskich UE dotyczy zatwierdzenia wniosku Komisji w sprawie rozporządzenia regulującego szczegółowo kwestię rozwodów międzynarodowych.

Zgodnie z wnioskiem Komisji, małżonkowie będą mogli w trakcie trwania małżeństwa ustalić, które prawo będzie miało zastosowanie w przypadku ewentualnego rozwodu. Takie rozwiązanie zapewni małżeństwom większą pewność, przewidywalność i elastyczność prawną a także pomoże uchronić małżonków i ich dzieci przed skomplikowanymi, przedłużającymi się i bolesnymi procedurami.

Przedstawiony przez Komisję wniosek ma także na celu umożliwienie małżeństwom międzynarodowym większej kontroli nad procesem ich separacji oraz uchronienie słabszych małżonków przed znalezieniem się w niekorzystnym położeniu w postępowaniu rozwodowym. Jeśli małżonkowie nie osiągną porozumienia sądy będą dysponować wspólną formułą ustalania prawa właściwego. Przepisy te nie wpływają na kompetencje państw członkowskich w zakresie ustalania definicji małżeństwa.

Zgodnie z przepisami UE dotyczącymi wzmocnionej współpracy, państwa, które nie podpiszą wniosku, mogą dołączyć do niego w każdej chwili po jego przyjęciu, po wydaniu pozytywnej oceny przez Komisję (art. 331 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej).

Komisja złożyła pierwszy wniosek dotyczący pomocy dla małżeństw międzynarodowych już w 2006 r., lecz ówczesny projekt (tak zwane rozporządzenie „Rzym III”) nie uzyskał wymaganego jednomyślnego poparcia rządów państw członkowskich UE.

- **Dodatkowe informacje:**

Portal informacyjny Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

22. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Komisja Europejska chce ograniczyć biurokrację w transgranicznych sprawach sądowych dotyczących przedsiębiorstw i konsumentów

Spółka francuska zawiera ze spółką polską umowę o roboty budowlane dotyczącą wybudowania fabryki w okolicach Paryża. Obie firmy zgodnie postanawiają, że wszelkie spory wynikające z tej umowy będą rozstrzygane przez sąd w Warszawie. W związku z zaległościami w płatnościach spółka polska postanawia pozwać swojego francuskiego kontrahenta. Sąd w Warszawie orzeka, że spółka francuska jest zobowiązana do zapłaty zaległej kwoty. W rezultacie spółka polska chce wykonania tego orzeczenia w stosunku do majątku swego francuskiego kontrahenta. Wedle obowiązujących obecnie przepisów spółka polska musi najpierw przejść przed francuskim sądem czasochłonną procedurę, zwaną „exequatur”, która wiąże się z dodatkowym kosztem sięgającym nawet 3 000 EUR. Procedura „exequatur”, przeprowadzana w całej UE ponad 10 000 razy rocznie, jest instytucją przestarzałą, biorąc pod uwagę rozwój europejskiego jednolitego rynku oraz poziom zaufania między systemami prawnymi państw członkowskich w sprawach cywilnych i handlowych. Kierując się tymi przesłankami, Komisja Europejska wystąpiła z wnioskiem przewidującym zniesienie procedury „exequatur”, co pozwoli na oszczędności rzędu 48 mln euro, a także ułatwi transgraniczne stosunki handlowe, w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP). Wspomniane oszczędności są częścią przygotowanego przez Komisję wniosku wprowadzającego gruntowną reformę tzw. „rozporządzenia Bruksela I” z 2001 r., czyli aktu prawnego UE zawierającego zasady ustalające, który sąd jest właściwy do rozpatrywania konkretnych spraw transgranicznych oraz w jaki sposób orzeczenia wydawane w jednym państwie członkowskim są uznawane i wykonywane w innym państwie członkowskim. Celem reformy jest wzmocnienie jednolitego rynku i zmniejszenie biurokracji. Reforma wzmocni również ochronę europejskich konsumentów w ich stosunkach z przedsiębiorcami z państw trzecich, zwiększy pewność prawa w odniesieniu do zawieranych przez przedsiębiorstwa umów dotyczących jurysdykcji, a także zwiększy konkurencyjność europejskiej branży arbitrażowej.

„W dniu dzisiejszym Komisja wystąpiła z wnioskiem przewidującym zniesienie skomplikowanej i kosztownej procedury uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych między państwami członkowskimi. To bardzo dobra wiadomość dla obywateli i MŚP w Unii Europejskiej. Propozycje przedstawione we wniosku Komisji umożliwią szybsze i tańsze rozwiązywanie sporów o charakterze transgranicznym, przynosząc, w zależności od sprawy, oszczędności rzędu 2 000–12 000 euro”, powiedział José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej.

„W warunkach prawdziwego jednolitego rynku orzeczenia w sprawach cywilnych i handlowych wydawane w jednym państwie członkowskim powinny mieć tę samą moc i cieszyć się takim samym zaufaniem we wszystkich innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Z tego właśnie względu Komisja postanowiła podjąć odpowiednie kroki w celu zniesienia przestarzałej i zbiurokratyzowanej procedury exequatur, a tym samym usunięcia dużej przeszkody dla transgranicznych stosunków handlowych w Europie”, powiedziała **Viviane Reding**, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej i komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Moim celem jest, aby do 2013 r. orzeczenia w sprawach cywilnych i handlowych mogły być skutecznie, szybko i tanio wykonywane w całej UE, bez względu na to, czy zostały wydane przez sąd krajowy, czy przez sąd innego państwa członkowskiego UE.”

Mimo, iż jednolity rynek daje przedsiębiorstwom dostęp do 500 mln konsumentów, jedynie jedna czwarta z 20 mln europejskich MŚP utrzymuje transgraniczne stosunki handlowe. Jak

pokazało przeprowadzone ostatnio badanie, niemal 40 procent przedsiębiorstw byłoby w większym stopniu zainteresowane wymianą handlową poza swym rynkiem krajowym, gdyby uproszczono procedury sądowego rozstrzygnięcia sporów. Dlatego też zniesienie przeszkód natury biurokratycznej, powodujących dodatkowe koszty i brak poczucia pewności prawa wśród przedsiębiorców, jest główną częścią działań Komisji mających na celu ułatwienie życia zarówno przedsiębiorstwom, jak i osobom fizycznym.

Komisja przyjęła reformę rozporządzenia „Bruksela I” z 2001 r. Rozporządzenie to ma charakter fundamentalny dla sporów transgranicznych, ponieważ określa ono który sąd jest właściwy dla rozpatrywania danej sprawy o charakterze transgranicznym. Umożliwia ono również uznawanie orzeczeń sądowych wydanych przez sąd jednego państwa członkowskiego w innym państwie członkowskim.

Główne zmiany przewidziane w przyjętej przez Komisję reformie to:

- **zniesienie uciążliwej procedury „exequatur”**: zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami orzeczenie wydane w jednym państwie członkowskim nie staje się w sposób automatyczny skuteczne w innym państwie członkowskim. W tym celu sąd państwa członkowskiego, w którym orzeczenie ma być wykonane musi najpierw zatwierdzić to orzeczenie, a następnie nadać mu klauzulę wykonalności w drodze specjalnej procedury pośredniej, zwanej procedurą „exequatur”. W sprawach bardziej złożonych koszty tej procedury, obejmujące wynagrodzenie adwokatów, koszty tłumaczenia oraz koszty sądowe, mogą sięgać nawet 12 700 EUR. Ponadto w niektórych państwach uznanie i nadanie orzeczeniu klauzuli wykonalności może trwać nawet kilka miesięcy. W ponad 95 % przypadków procedura ta jest czystą formalnością. Stąd też wniosek Komisji przewidujący jej zniesienie. W przyszłości orzeczenia w sprawach cywilnych i handlowych wydane przez sąd jednego państwa członkowskiego będą automatycznie wykonalne w całej UE. Możliwe będzie wstrzymanie wykonania orzeczenia przez sąd, jednak tylko w wyjątkowych okolicznościach (takich jak naruszenie praw do rzetelnego procesu przez sąd zagraniczny, który wydał dane orzeczenie);
- **zwiększenie ochrony konsumentów w przypadku sporów prawnych, w których stroną są podmioty pochodzące z państw nienależących do UE**: obecnie przepisy krajowe poszczególnych państw członkowskich regulujące kwestie prawa właściwego w przypadku pozwanych pochodzących z państw trzecich znacznie różnią się między sobą. Podczas gdy w jednych państwach członkowskich przepisy krajowe zezwalają osobom fizycznym lub prawnym na wytoczenie przed sądem krajowym powództwa przeciwko pozwanemu spoza UE, w innych państwach członkowskich przepisy krajowe takiej możliwości nie przewidują. Zaproponowana reforma zmieni ten stan rzeczy. W szczególności sprawy ze stosunków między konsumentem mającym miejsce zamieszkania na terytorium UE a przedsiębiorstwem mającym siedzibę poza UE będą w przyszłości należeć do jurysdykcji sądu właściwego dla miejsca zamieszkania konsumenta, bez względu na to, w którym państwie członkowskim konsument ten zamieszkuje;
- **zapewnienie pewności prawa przedsiębiorstwom przy zawieraniu umów dotyczących jurysdykcji**: w stosunkach między przedsiębiorstwami częstą praktyką jest zawieranie przez spółki porozumienia o poddaniu wszelkich sporów wynikających z łączących ich stosunków pod jurysdykcję określonego sądu. Jednakże stosowane taktyki procesowe doprowadziły do powstania praktyki polegającej na celowym podważaniu tego rodzaju umów dotyczących jurysdykcji przed sądem innego państwa członkowskiego w celu opóźnienia rozstrzygnięcia sporu; tego rodzaju praktykę określa się mianem „Italian torpedo” („włoska torpeda”). Zaproponowane przez Komisję środki mają położyć kres stosowaniu tego rodzaju praktyk poprzez zagwarantowanie, iż to sąd wskazany przez

strony w umowie dotyczącej jurysdykcji będzie jako pierwszy ustalał ważność tego rodzaju porozumień;

- **zwiększenie konkurencyjności europejskiej branży arbitrażowej:** wniosek Komisji dotyczący wspomnianej reformy wprowadzi również jasne zasady dotyczące postępowań arbitrażowych, które dotychczas nie były objęte zakresem rozporządzenia „Bruksela I”. Ponad 60 % największych europejskich spółek woli rozwiązywać swe spory na drodze postępowania arbitrażowego, a nie sądowego. Instytucje arbitrażowe w Londynie i Paryżu zajmują się sprawami o łącznej wartości sporów wynoszącej ponad 50 mld euro. Arbitraż w UE to branża warta 4 mld EUR rocznie. Jednakże w obecnym stanie prawnym spółka, która chce uchylić się od wykonania umowy arbitrażowej może zrobić to w stosunkowo łatwy sposób poprzez wysunięcie zarzutu nieważności takiej umowy i skierowanie sprawy do sądu jednego z państw członkowskich, gdzie istnieją szanse uzyskania korzystnej dla niej decyzji orzekającej nieważność umowy arbitrażowej. Dlatego Komisja przedstawiła w wniosek dający przedsiębiorcom pewność, że umowy arbitrażowe będą chronione przed praktykami stanowiącymi nadużycie procesowe.

- **Kontekst**

Rozporządzenie Bruksela I ułatwia współpracę sądową w sprawach cywilnych w ramach UE poprzez określenie najwłaściwszej jurysdykcji dla potrzeb rozstrzygnięcia sporu o charakterze transgranicznym oraz zapewnienie płynnego procesu uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w innym państwie członkowskim. Uregulowania te pomagają we właściwym funkcjonowaniu jednolitego rynku.

Po ośmiu latach od wejścia w życie pierwotnej wersji wspomnianego rozporządzenia Komisja wystąpiła z wnioskiem reformującym mającym usprawnić jego funkcjonowanie.

Propozycja zniesienia procedury „exequatur” jest konsekwencją wcześniejszych działań, takich jak europejski nakaz zapłaty (uproszczona procedura dotycząca bezspornych roszczeń o charakterze transgranicznym), europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń mające zastosowanie do transgranicznych roszczeń o wartości nieprzekraczającej 2 000 EUR czy też unijne rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych.

W kwietniu 2009 r. Komisja opublikowała sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia Bruksela I wraz z księgą, w której przedstawiła różne warianty strategiczne.

Ponadto Komisja opublikowała zieloną księgę zawierającą szereg wariantów mających ułatwić swobodny przepływ aktów stanu cywilnego.

- **Następny etap**

Wniosek Komisji dotyczący reformy rozporządzenia „Bruksela I” musi teraz zostać przyjęty przez Parlament Europejski i Radę Ministrów.

- **Dodatkowe informacje:**

Rozporządzenie Bruksela I:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:04:32001R0044:PL:PDF>

Sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0174:FIN:PL:PDF>

Zielona księga w sprawie przeglądu rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0175:FIN:PL:PDF>

Aktualności z dziedziny sądownictwa:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Strona internetowa Viviane Reding, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej i komisarza UE ds. sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

23. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Mniej biurokracji dla obywateli: Komisja Europejska chce łatwiejszego uznawania za granicą dokumentów urzędowych – aktów urodzenia czy aktów notarialnych dotyczących nieruchomości

Europejczycy mieszkający poza swoim krajem pochodzenia często napotykają biurokratyczne utrudnienia: muszą oczekiwać na urzędową pieczęć na orzeczeniu sądu lub akcie notarialnym dotyczącym nieruchomości, płacić za tłumaczenie aktu urodzenia, małżeństwa lub zgonu lub zmagać się z organami administracji o uznanie nazwiska. Coraz więcej Europejczyków przeprowadza się za granicę – obecnie około 12 milionów obywateli UE mieszka w innym państwie członkowskim – dlatego ludzie coraz częściej skarżą się na trudności związane z urzędowym uznaniem ich dokumentów w rejestrach administracji publicznej innego państwa. W niektórych państwach członkowskich obywatele muszą wносить opłatę za uznanie za granicą autentyczności ich dokumentów wcześniej wystawionych urzędowo w innym państwie członkowskim. Inny problem polega na tym, że niektóre państwa członkowskie mogą wymagać dokumentów urzędowych, które nie zawsze istnieją w kraju pochodzenia obywatela. Są to wszystko przeszkody utrudniające codzienne korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się, gwarantowanego traktatami UE. Komisja Europejska jest zdeterminowana usunąć te przeszkody, dlatego opublikowała dokument polityczny przewidujący kilka możliwości ułatwienia obiegu dokumentów, które są ważne dla obywateli. Opinia publiczna może obecnie przedstawić uwagi na temat tego, jak można by poprawić obecną sytuację, aby dokumenty te były uznawane niezależnie od tego, w którym państwie członkowskim obywatel aktualnie mieszka lub do którego przeprowadza się. Uwagi można zgłaszać do dnia 30 kwietnia. Komisja uwzględni nadesłane odpowiedzi przy opracowywaniu wniosku ustawodawczego w 2013 r.

„Jednolity rynek UE nie polega tylko na usunięciu barier w przepływie towarów i usług, lecz na ułatwieniu życia obywatelom, zwłaszcza kiedy przeprowadzają się do innych państw członkowskich UE” – powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Jednak jednolity rynek w wymiarze obywatelskim nie jest jeszcze w pełni rozwinięty i obywatele domagają się zmian: trzy czwarte Europejczyków mówi nam, że UE powinna usprawnić obieg dokumentów urzędowych między państwami członkowskimi. Zbędne formalności są frustrujące dla obywateli oraz kosztują ich wiele czasu i pieniędzy.

Dlatego jestem zdeterminowana stworzyć jednolity unijny obszar sprawiedliwości, w którym dokumenty urzędowe będą w pełni uznawane”.

Sprawny obieg dokumentów urzędowych (takich jak dyplomy, potwierdzenia obywatelstwa, akty notarialne) oraz uznawanie dokumentów stanu cywilnego odnotowujących najważniejsze wydarzenia w życiu (takie jak urodzenie, adopcję, małżeństwo lub zgon) lub potwierdzających nazwisko obywatela, są bardzo istotne dla osób przeprowadzających się do innego państwa UE.

W państwach członkowskich występują znaczne różnice między rejestrami i systemami administracyjnymi, co wymaga dopełnienia uciążliwych i kosztownych formalności (tłumaczenie, dodatkowe potwierdzenie autentyczności dokumentów). Problemy te utrudniają obywatelom pełne korzystanie z przysługujących im praw w całej UE.

Według ankiety Eurobarometru z października 2010 r. 73 % Europejczyków wierzy, że należy podjąć działania usprawniające obieg dokumentów urzędowych między państwami UE. W przyjętym dokumencie politycznym Komisja stawia pytania o to, jak usprawnić swobodny obieg dokumentów urzędowych. Ponadto Komisja proponuje warianty polityczne mające na celu ułatwienie transgranicznego uznawania dokumentów stanu cywilnego. Jedną z możliwości jest opracowanie ogólnounijnych formularzy dla najczęściej wykorzystywanych dokumentów stanu cywilnego, tak aby obywatele nie musieli już płacić za ich uznanie i tłumaczenie. Inną możliwością jest automatyczne uznawanie dokumentów stanu cywilnego. Tego rodzaju uznawanie nie pociągałoby za sobą harmonizacji istniejących przepisów i nie wprowadzałoby zmian w systemach prawnych państw członkowskich.

W zależności od wyników konsultacji publicznych Komisja planuje dwa odrębne wnioski ustawodawcze w 2013 r.: pierwszy dotyczący swobodnego obiegu dokumentów urzędowych, a drugi uznawania stanu cywilnego.

- **Przebieg procedury**

Inicjatywy te są elementem planów Komisji zmierzających do usunięcia przeszkód biurokratycznych, które utrudniają życie mieszkańcom UE oraz wprowadzają dodatkowe koszty i niepewność prawną dla przedsiębiorców. Zgodnie z wypowiedzią przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso, zawartą w wytycznych politycznych z września 2009 r., EU pragnie „Europy, dla której podstawą wszystkich działań są jej obywatele.” Wizja ta znalazła odzwierciedlenie w traktacie lizbońskim: obywatele znajdują się w centrum wszystkich polityk UE. Dlatego Komisja podejmuje konkretne działania, aby ułatwić prawie 12 milionom obywateli UE, którzy mieszkają poza swoimi krajami pochodzenia, korzystanie w całej UE z ich prawa do zawarcia małżeństwa, kupna domu lub zarejestrowania auta w innym państwie UE.

W sprawozdaniu w sprawie obywatelstwa europejskiego z 2010 r., przyjętym 27 października, Komisja nakreśliła 25 działań do podjęcia w kolejnych latach. Inicjatywy te opisano w 10 ulotkach informacyjnych:

Komisja zaproponowała również zniesienie kosztownej, uciążliwej i czasochłonnej procedury sądowej, tzw. „exequatury”, które pozwoli przedsiębiorstwom w UE zaoszczędzić 48 mln EUR rocznie i pobudzi rozwój gospodarczy UE.

- **Dodatkowe informacje**

Zielona księga Komisji dotycząca swobodnego przepływu dokumentów jest dostępna na stronie serwisu prasowego Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Specjalna ankieta Eurobarometru dotycząca wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_351_en.pdf

Strona internetowa Viviane Reding, wiceprzewodniczącej Komisji i komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

10 ulotek informacyjnych na temat inicjatyw Komisji zmierzających do usunięcia przeszkód napotykanych przez obywateli UE w codziennym życiu:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/factsheets/index_en.htm

24. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Komisja Europejska stawia kwestie obywatelstwa w centrum polityk sprawiedliwości i spraw społecznych

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej **Viviane Reding**, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa, zaapelowała do państw członkowskich o uczynienie zagadnień dotyczących obywatelstwa centralnym elementem polityk sprawiedliwości i spraw społecznych. Wiceprzewodnicząca Reding przedstawiła sprawozdanie na temat obywatelstwa UE ministrom sprawiedliwości. Sprawozdanie będzie także omawiane w trakcie spotkania ministrów spraw społecznych w dniu 6 grudnia. Zgodnie z wypowiedzią przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso, zawartą w wytycznych politycznych z września 2009 r., EU pragnie „Europy, dla której podstawą wszystkich działań są jej obywatele.” Wizja ta znalazła odzwierciedlenie w traktacie lizbońskim: obywatele znajdują się w centrum wszystkich polityk UE. UE podejmuje konkretne działania, aby ułatwić życie 12 milionom obywateli UE mieszkających poza swoimi krajami pochodzenia. Komisja Europejska przyjęła sprawozdanie na temat obywatelstwa w dniu 27 października i zaproponowała środki, które mają ułatwić życie mieszkańcom UE korzystającym z prawa do zawarcia związku małżeńskiego, nabycia domu lub zarejestrowania pojazdu w innym państwie UE. Inicjatywy te zostały opisane - w zrozumiałym i klarownym sposób - w 10 opublikowanych ulotkach informacyjnych.

„Pierwsze w historii sprawozdanie UE na temat obywatelstwa czyni tę kwestię centralnym zagadnieniem polityki prowadzonej przez UE” – powiedziała wiceprzewodnicząca **Reding**, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa UE. – „Przeanalizowaliśmy trudności, jakie w codziennych sprawach napotykać Europejczycy mieszkający i pracujący w innych państwach członkowskich UE, a także podróżujący w obrębie Unii, i zaproponowaliśmy praktyczne rozwiązania tych problemów. Mam nadzieję, że teraz uda się wdrożyć te rozwiązania w ścisłej współpracy z rządami państw członkowskich i Parlamentem Europejskim.”

W pierwszym w historii sprawozdaniu UE w sprawie obywatelstwa podjęto codzienne problemy, jakie napotykać obywatele, korzystając ze swoich praw w przypadku przekraczania granic swojego państwa w różnych sytuacjach: czy to podróżując, studiując, pracując, zawierając związek małżeński, budując dom czy też kupując pojazd w innym państwie UE. W sprawozdaniu przedstawiono 25 środków, które Komisja zamierza podjąć w ciągu najbliższych trzech lat, dążąc do ułatwienia życia europejskich obywateli:

- **Turyści/ekspatrianci:** Komisja zaktualizuje zasady ochrony urlopowiczów przed, na przykład, bankructwem ich biura podróży w trakcie wakacji. Komisja zaproponuje także

- dotatkowe rozwiązania umożliwiające zwiększenie praw pasażerów korzystających z różnych środków transportu i sprawniejsze egzekwowanie praw pasażerów samolotów (np. w przypadku dużych opóźnień czy odwołania lotu). Komisja dalej będzie wzmocniać prawo ochrony konsularnej obywateli UE, których państwo pochodzenia nie jest reprezentowane w państwach trzecich; będzie to możliwe za pośrednictwem wzmocnienia ram prawnych oraz zwiększenia świadomości wśród obywateli i urzędników konsularnych.
- **Konsumenci:** Komisja pomoże konsumentom w dochodzeniu roszczeń w przypadku konfliktu z przedsiębiorstwem handlowym. Dokona tego poprzez ułatwienie przeprowadzania szybkich i niekosztownych pozasądowych procedur rozpatrywania transgranicznych sporów konsumenckich, promując alternatywne sposoby rozwiązywania sporów i mediacji;
  - **Związki małżeńskie:** Komisja przedstawi wnioski legislacyjne w celu ułatwienia międzynarodowym związkom małżeńskim ustalenia właściwości sądu oraz prawa mającego zastosowanie w odniesieniu do ich wspólnych nieruchomości czy rachunków bankowych;
  - **Pracownicy:** Komisja opracowuje nowy system elektronicznej wymiany informacji między organami administracji poszczególnych krajów, tak aby ułatwić pracownikom zatrudnionym w innym państwie UE przenoszenie ich praw wynikających z ubezpieczenia społecznego i przyspieszyć tę procedurę;
  - **Właściciele pojazdów:** Komisja przedstawi wnioski legislacyjne w celu uproszczenia dokumentacji i ułatwienia formalności związanych z rejestracją pojazdów zakupionych w innym państwie członkowskim; Komisja będzie zajmować się sprawami, w których obywatele musieli zapłacić podwójną opłatę rejestracyjną.

Komisja opublikowała 10 ulotek informacyjnych na temat tych środków:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/factsheets/index_en.htm

Sprawozdanie w sprawie obywatelstwa dostępne jest na stronie serwisu prasowego Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

25. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Prawo do rzetelnego procesu: rządy państw UE przyjęły przepisy zapewniające podejrzanym prawo do informacji w postępowaniu karnym

W dniu 3 grudnia 2010 r. państwa członkowskie UE poparły projekt przepisów prawnych zapewniających oskarżonym prawo do informacji w postępowaniu karnym, po zaledwie 4 miesiącach od przedłożenia przez Komisję wniosku ustawodawczego. Podejrzani o popełnienie przestępstwa będą musieli być poinformowani o przysługujących im prawach w języku dla nich zrozumiałym. Dzięki temu każda osoba aresztowana lub podlegająca procedurze europejskiego nakazu aresztowania w państwie członkowskim UE będzie musiała otrzymać pouczenie o prawach zawierające informacje o podstawowych prawach przysługujących tej osobie w toku postępowania karnego. Komisja Europejska przekazała państwom członkowskim wzór takiego pouczenia, który zostanie przetłumaczony na 22 języki urzędowe UE. Środek ten będzie teraz poddany pod głosowanie w Parlamencie Europejskim. Prawo do informacji w postępowaniu karnym jest, obok prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego, jednym ze środków zapewniających rzetelność procesu, mającym na celu zwiększenie zaufania do jednolitego obszaru sprawiedliwości UE.

„Dzisiejsza zgoda ministrów sprawiedliwości państw członkowskich UE na powiadomienie o prawach jest kolejnym krokiem na drodze do zapewnienia podejrzanym prawa do rzetelnego

procesu w postępowaniu karnym w całej Unii”, powiedziała **Viviane Reding**, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej i komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Bardzo mnie cieszy, że rządy państw członkowskich niezmiernie szybko podjęły działania w tej sprawie. Jestem przekonana, że Parlament Europejski równie szybko przeprowadzi głosowanie nad tym bardzo istotnym środkiem, umożliwiając tym samym czerpanie przez obywateli wymiernych korzyści z niego wynikających. Jest to kolejny dowód naszego dążenia do stworzenia jednolitego obszaru sprawiedliwości, wspierającego wzajemne zaufanie między obywatelami a władzami sądowymi we wszystkich 27 państwach członkowskich. Jest to sposób na zapewnienie minimalnych standardów procesowych w całej Unii Europejskiej.”

Dzięki wprowadzeniu tego instrumentu w życie policja i prokuratorzy będą mieli obowiązek poinformowania podejrzanych o przysługujących im prawach. W przypadku zatrzymania danej osoby władze przekażą jej wspomniane informacje na piśmie, w formie **pouczenia o prawach**, napisanego prostym, codziennym językiem. Każdy podejrzany otrzyma to pouczenie zaraz po zatrzymaniu, bez względu na to, czy o nie poprosi. W razie potrzeby otrzyma także tłumaczenie pisemne wspomnianego pouczenia.

Pouczenie o prawach będzie zawierać praktyczne informacje o przysługujących oskarżonemu prawach:

- do adwokata;
- do informacji o zarzutach oraz, w odpowiednich przypadkach, prawie dostępu do akt sprawy;
- do tłumaczenia ustnego i pisemnego w przypadku, gdy dana osoba nie włada językiem postępowania;
- do niezwłocznego postawienia przed sądem w przypadku zatrzymania.

Pouczenie o prawach pozwoli **uniknąć błędów wymiaru sprawiedliwości** a tym samym zmniejszyć liczbę wnoszonych środków odwoławczych. Niedawno w pewnej sprawie sądy brytyjskie wykonały wydany przez Portugalię europejski nakaz aresztowania dotyczący obywatela Wielkiej Brytanii. Wykonanie nakazu w celu wykonania kary dwóch lat więzienia zajęło ponad 14 miesięcy i wymagało wydania przez sądy sześciu orzeczeń. Sprawiedliwości stałoby się zadość o wiele szybciej, a koszty postępowania byłyby niższe, gdyby informacje o zarzutach przekazano na samym początku postępowania karnego. Pozwoliłoby to także uniknąć zbędnych odwołań.

Każdego roku w Unii Europejskiej prowadzonych jest ponad 8 milionów postępowań karnych. Obecnie dostęp obywateli do odpowiednich informacji o przysługujących im prawach w przypadku aresztowania i postawienia zarzutów **jest różny w zależności od danego państwa UE**, mimo że wszystkie 27 państw członkowskich UE zobowiązało się do zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu zapisanego w europejskiej konwencji praw człowieka. W niektórych państwach członkowskich podejrzani otrzymują tylko informacje ustne o przysługujących im prawach procesowych, a w innych informacje na piśmie mają charakter techniczny, są skomplikowane i przekazywane wyłącznie na żądanie.

• **Informacje dodatkowe**

Traktat Lizboński, który wszedł w życie 1 grudnia 2009 r. umożliwia UE przyjmowanie środków zwiększających prawa obywateli UE zgodnie z Kartą praw podstawowych UE, w szczególności prawa jednostek w postępowaniu karnym.

Prawo do rzetelnego procesu oraz prawo do obrony są przewidziane w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych UE, a także w art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka.

Dyrektywa w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym jest drugim krokiem z całej serii środków mających na celu ustanowienie wspólnych standardów unijnych w sprawach karnych.

Pierwszy środek, dający podejrzany prawo do tłumaczenia pisemnego i ustnego, został już przyjęty przez Radę. Drugi środek, pouczenie o prawach, został zaproponowany przez Komisję we wniosku z lipca 2010 r., a aktualnie przyjęty przez Radę Unii Europejskiej. Kolejnymi środkami, zaplanowanymi przez Komisję na 2011 r., będą: dyrektywa w sprawie prawa do pomocy ze strony adwokata a następnie dyrektywa w sprawie prawa do kontaktu z bliskimi, pracodawcami i organami konsularnymi.

- **Dodatkowe informacje:**

Europejski nakaz aresztowania:

http://ec.europa.eu/justice/policies/criminal/extradition/policies_criminal_extradition_en.htm

Portal informacyjny Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Strona internetowa Viviane Reding, wiceprzewodniczącej Komisji i komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

26. SPRAWIEDLIWOŚĆ - Komisja Europejska jest gotowa do rozpoczęcia rozmów ze Stanami Zjednoczonymi w sprawie umowy o ochronie danych osobowych przy zwalczaniu terroryzmu lub przestępczości

Ministrowie sprawiedliwości UE zatwierdzili decyzję o rozpoczęciu rozmów pomiędzy Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie umowy o ochronie danych osobowych przy współpracy w dziedzinie zwalczania terroryzmu lub przestępczości. W dniu 26 maja 2010 r. Komisja Europejska przyjęła projekt pełnomocnictwa umożliwiającego wynegocjowanie tej umowy. Umowa zagwarantować ma wysoki poziom ochrony informacji osobowych, takich jak dane pasażerów czy informacje finansowe, przekazywanych w ramach współpracy transatlantyckiej w sprawach karnych. Po wejściu w życie umowa zwiększy prawa obywateli, umożliwiając im uzyskanie dostępu do danych, bądź ich usunięcie lub sprostowanie w przypadku gdy są one przetwarzane w celu zapobiegania przestępstwom, w tym terroryzmowi, ich wykrywania i ścigania oraz prowadzenia postępowań sądowych w takich sprawach.

„Ochrona danych osobowych to jedno z praw podstawowych obywateli UE. Aby zagwarantować jego przestrzeganie, musimy być ambitni w naszej polityce wobec ochrony danych osobowych - zarówno w ramach Unii, jak i za granicą” - powiedziała wiceprzewodnicząca Komisja Viviane Reding, komisarz ds. sprawiedliwości UE. „Dzisiejsza decyzja umożliwia nam wynegocjowanie trwałej i spójnej umowy ze Stanami Zjednoczonymi, która zapewni równowagę pomiędzy ochroną praw poszczególnych osób a potrzebą nawiązania ścisłej współpracy, niezbędnej w celu zapobiegania terroryzmowi i przestępczości zorganizowanej. Oczekuję, że zaplanowane na przyszły tydzień spotkanie z moimi amerykańskimi partnerami pozwoli na sprawne rozpoczęcie tych ważnych negocjacji”.

Od 11 września 2001 r. i późniejszych ataków terrorystycznych w Europie UE i USA zintensyfikowały współpracę policyjną i współpracę wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych. Wymiana stosownych informacji stanowi bardzo ważny element skutecznej współpracy przy zwalczaniu przestępczości – zarówno w UE, jak i w USA. Jednym z jej elementów jest przekazywanie i przetwarzanie danych osobowych, jeżeli mają one znaczenie dla dochodzenia, wykrywania lub ścigania przestępstw, w tym terroryzmu, oraz zapobiegania im.

Zarówno UE, jak i USA zobowiązały się do ochrony danych osobowych i prywatności. Nadal jednak obie strony mają różne podejście do ochrony danych, co w przeszłości doprowadziło do rozbieżności w toku negocjacji umów dotyczących wymiany informacji (takich jak Program śledzenia środków finansowych należących do terrorystów czy też umowa w sprawie danych dotyczących przelotu pasażera). Celem negocjacji, które rozpoczną się na mocy podjętej decyzji, jest znalezienie odpowiedzi na problemy wynikające z tych różnic i doprowadzenie do ich przewyciężenia.

W następstwie decyzji podjętej przez ministrów sprawiedliwości Komisja dysponować będzie od teraz pełnomocnictwem do wynegocjowania ogólnej umowy w sprawie danych osobowych przesyłanych i przetwarzanych przez właściwe organy w UE i w USA. Pełnomocnictwo ma na celu wynegocjowanie umowy, która:

- ustanowi **spójne i ujednoczone standardy ochrony danych osobowych**, w tym **podstawowe zasady**, takie jak proporcjonalność, minimalizacja ilości danych, skrócenie okresów przechowywania danych oraz ograniczenie celów, dla których dane mogą być przetwarzane;
- zawierać będzie wszystkie niezbędne **standardy** dotyczące ochrony danych **zgodne z istniejącymi unijnymi zasadami ochrony danych**, takimi jak możliwość wyegzekwowania praw poszczególnych osób, prawo do odwołania do odpowiedniego urzędu lub sądu bądź klauzula zakazująca dyskryminacji.
- zagwarantuje **rzeczywiste wdrożenie standardów ochrony danych osobowych** oraz umożliwi ich kontrolę przez niezależne organy publiczne.

Umowa nie zawierałaby podstawy prawnej dla żadnych konkretnych transferów danych osobowych między UE i USA. W każdym przypadku przekazanie danych osobowych wymagałoby odpowiedniej podstawy prawnej. Umowa o ochronie danych między UE i USA miałaby z kolei zastosowanie do takich transferów danych.

Komisja Europejska będzie szeroko informowała Parlament Europejski o przebiegu negocjacji w trakcie wszystkich ich etapów.

• Informacje ogólne

Ochrona danych osobowych jest zapisana w art. 8 Karty praw podstawowych UE. Karta została włączona do traktatu lizbońskiego i jest prawnie wiążąca dla Unii Europejskiej i państw członkowskich UE wprowadzających w życie prawo UE. W traktacie lizbońskim (art. 16 Traktatu o funkcjonowaniu UE) stwierdzono, że UE może przyjąć przepisy dotyczące ochrony danych osobowych przetwarzanych przez instytucje, organy, urzędy i agencje UE oraz przez państwa członkowskie realizujące działania należące do zakresu prawa UE.

Parlament Europejski w rezolucji z dnia 26 marca 2009 r. wezwał do tego, by umowa między UE i USA gwarantowała odpowiednią ochronę swobód obywatelskich i danych osobowych. W grudniu 2009 r. Rada Europejska zwróciła się do Komisji, by ta przedstawiła zalecenie „w

sprawie negocjowania ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki umowy o ochronie danych i, w razie konieczności, umowy o wymianie danych do celów egzekwowania prawa”.

W dniu 26 maja 2010 r. Komisja zaproponowała projekt pełnomocnictwa umożliwiającego wynegocjowanie umowy o ochronie danych osobowych pomiędzy UE i USA.

W dniu 4 listopada 2010 r. Komisja przedstawiła strategię na rzecz zmodernizowania unijnych ram prawnych dotyczących zasad ochrony danych osobowych.

Parlament Europejski zaakceptował i poparł wniosek Komisji w rezolucji z dnia 11 listopada 2010 r.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie globalnego podejścia do przekazywania krajom trzecim danych dotyczących przelotu pasażera (PNR) oraz zaleceń Komisji dla Rady dotyczących upoważnienia do podjęcia negocjacji między Unią Europejską a Australią, Kanadą i Stanami Zjednoczonymi:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0397+0+DOC+XML+V0//PL>

- **Dodatkowe informacje:**

Aktualności z zakresu wymiaru sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

27. KONKURENCJA - Komisja przyjmuje zmienione zasady konkurencji dotyczące horyzontalnych porozumień kooperacyjnych

Komisja Europejska zmieniła zasady oceny porozumień kooperacyjnych między konkurentami, czyli tzw. horyzontalnych porozumień kooperacyjnych. Często dla przedsiębiorstw ważne jest wspólne działanie w celu osiągnięcia efektu synergii, dlatego w wielu branżach zawierane są liczne horyzontalne porozumienia kooperacyjne. Odnośne dokumenty aktualizują i dodatkowo wyjaśniają stosowanie zasad konkurencji w tym obszarze, dzięki czemu przedsiębiorstwa będą mogły lepiej ocenić, czy ich porozumienia kooperacyjne są zgodne z tymi zasadami. Zmiany dotyczą głównie kwestii normalizacji, wymiany informacji oraz badań naukowych i rozwoju.

Wiceprzewodniczący Komisji **Joaquín Almunia**, odpowiedzialny za politykę konkurencji, stwierdził: „Jednym z nadrzędnych celów nowych zasad jest zapewnienie wkładu w realizację strategii Komisji „Europa 2020”, w szczególności poprzez propagowanie innowacji i konkurencyjności. Nowe wytyczne i rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych zapewnią przedsiębiorstwom niezbędną swobodę podejmowania współpracy na zglobalizowanym rynku, a jednocześnie zminimalizują ryzyko zawierania porozumień szkodliwych dla branży i konsumentów”.

Komisja przyjęła w dniu 14 grudnia 2010 r. zmieniony zbiór wytycznych i dwa rozporządzenia określające możliwe sposoby współpracy, które nie naruszają zasad konkurencji UE. „Wytyczne horyzontalne” stanowią ramy analizy najbardziej powszechnych form kooperacji

horyzontalnej, takich jak porozumienia w obszarze badań i rozwoju, produkcji, zaopatrzenia, komercjalizacji, normalizacji, standardowych warunków i wymiany informacji. Oba rozporządzenia wyłączają z zasad konkurencji niektóre porozumienia dotyczące badań i rozwoju, specjalizacji i produkcji, które najprawdopodobniej nie będą powodować problemów w zakresie konkurencji.

Dwa najważniejsze elementy reformy to nowy rozdział wytycznych horyzontalnych dotyczący wymiany informacji oraz gruntowna rewizja rozdziału dotyczącego porozumień w zakresie normalizacji.

Wytyczne propagują otwarty i przejrzysty **system ustanawiania norm**, który zwiększa przejrzystość kosztów licencji z tytułu praw własności intelektualnej stosowanych w zakresie norm. W zmienionym rozdziale na temat normalizacji określono kryteria, na podstawie których Komisja nie będzie kwestionować porozumień ustanawiających normy („bezpieczna przystań”). Ponadto rozdział zapewnia szczegółowe wytyczne w dziedzinie porozumień normalizacyjnych, które nie spełniają kryteriów bezpiecznej przystani, aby pomóc przedsiębiorstwom ocenić, czy nie naruszają przepisów prawa konkurencji UE.

Organizacje ustanawiające normy mogą określić dla swoich członków możliwość jednostronnego ujawnienia, przed ustanowieniem normy, maksymalnej stawki, którą będą pobierać od praw własności intelektualnej, gdyby te miały być uwzględnione w danej normie. Taki system mógłby zapewniać organizacji ustanawiającej normy i danej branży informacje potrzebne do dokonania świadomego wyboru co do jakości i ceny przy doborze technologii, która powinna być uwzględniona w danej normie. Zmienione zasady wyjaśniają, że taki system zasadniczo nie naruszałby zasad konkurencji UE.

Wymiana informacji może sprzyjać konkurencji, na przykład jeśli umożliwia przedsiębiorstwom gromadzenie danych rynkowych, które umożliwią im zwiększenie wydajności i lepszą obsługę klienta. Są jednak sytuacje, kiedy wymiana informacji rynkowych może szkodzić konkurencji, na przykład kiedy przedsiębiorstwa wykorzystują poufne informacje w celu dopasowania cen. Wytyczne zawierają przejrzyste i kompleksowe wskazówki, jak oceniać, czy wymiana informacji jest zgodna z prawem konkurencji UE.

Aby wspierać innowacje w Europie, Komisja znacząco rozszerzyła zakres rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w zakresie porozumień **badawczo-rozwojowych**, które obecnie dotyczy nie tylko działań badawczo-rozwojowych prowadzonych wspólnie, ale również porozumień dotyczących tzw. opłacanych prac badawczo-rozwojowych, w ramach których jedna ze stron finansuje działania badawczo-rozwojowe prowadzone przez drugą stronę. Ponadto nowe rozporządzenie daje stronom większe możliwości wspólnego wykorzystywania wyników prac badawczo-rozwojowych.

Wytyczne horyzontalne zaczną obowiązywać bezpośrednio po ich opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE, co powinno nastąpić w najbliższych dniach. Oba rozporządzenia wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2011 r., z dwuletnim okresem przejściowym, podczas którego poprzednie rozporządzenia będą nadal obowiązywać w odniesieniu do porozumień, które spełniają warunki tych rozporządzeń, lecz nie podlegają nowym rozporządzeniom.

- **Przebieg procedury**

Nowe zasady zastępują poprzednie wytyczne horyzontalne oraz dwa rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w zakresie porozumień badawczo-rozwojowych i w zakresie porozumień dotyczących specjalizacji i wspólnej produkcji, które weszły w życie w 2001 r.

Projekty tych nowych aktów prawnych zostały opublikowane w maju 2010 r. w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych. Informacje zwrotne od zainteresowanych podmiotów były zasadniczo pozytywne. Następnie projekty te zostały poddane przeglądowi w celu uwzględnienia uwag zainteresowanych podmiotów.

Nowe wytyczne horyzontalne i wymienione rozporządzenia można znaleźć pod adresem:

<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/horizontal.html>

28. ROLNICTWO - Komisja proponuje nowe środki mające zwiększyć stabilność na rynku mleczarskim

Komisja Europejska przyjęła w dniu 9 grudnia 2010 r. wniosek dotyczący „stosunków umownych w sektorze mlecznym”. Ma on na celu poprawę pozycji producentów mleka w łańcuchu dostaw przetworów mlecznych oraz przygotowanie sektora na zrównoważoną przyszłość zorientowaną na potrzeby rynku. We wniosku przewidziano zawieranie pisemnych umów między producentami mleka i przetwórcami, możliwość zbiorowej negocjacji warunków umowy poprzez organizacje producentów w sposób pozwalający na zrównoważenie siły przetargowej producentów mleka wobec większych przetwórców, szczegółowe przepisy unijne dotyczące organizacji międzybranżowych oraz środki pozwalające na zwiększenie przejrzystości na rynku. Środki te mają obowiązywać do 2020 r. i zostaną poddane dwóm przeglądom śródkresowym. Stosowne limity dotyczące zbiorowych negocjacji, jak również inne konkretne środki ochronne powinny zagwarantować osiągnięcie założonych celów, czyli umocnienie siły przetargowej producentów mleka przy jednoczesnej ochronie konkurencji i interesów MŚP. Komisja przyjęła również sprawozdanie dotyczące rynku mleczarskiego w kontekście stopniowego wycofywania systemu kwot mlecznych.

Unijny komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich Dacian Ciolos powiedział: „Mamy nadzieję, że dzięki tym propozycjom wyciągniemy wnioski z zeszłorocznego kryzysu na rynku mleczarskim. Pozostałe zalecenia grupy wysokiego szczebla, opracowane w następstwie zeszłorocznego kryzysu, zostaną omówione podczas dyskusji na temat reformy wspólnej polityki rolnej (problem zmienności i pobudzenie innowacji) oraz pakietu środków dotyczących jakości (normy handlowe i wskazanie miejsca pochodzenia). Zmiany te są niezbędne, aby pomóc sektorowi przygotować się na „miękkie lądowanie” w 2015 r., kiedy to wygasną kwoty.”

We wniosku przewidziano nieobowiązkowe umowy pisemne między producentami mleka a przetwórcami, które będą zawierane przed dokonaniem dostaw i będą zawierać szczegółowe informacje dotyczące cen, czasu i wielkości dostaw oraz okresu obowiązywania. Państwa członkowskie mogą wprowadzić obowiązek stosowania umów na swoim obszarze. Biorąc pod uwagę szczególny charakter spółdzielni, nie mają one obowiązku zawierania umów, jeżeli ich statuty zawierają podobne elementy.

Aby zrównoważyć siłę przetargową w łańcuchu dostaw, we wniosku przewidziano możliwość zbiorowych negocjacji umów przez rolników za pośrednictwem organizacji producentów. Stosowne limity dotyczące negocjowanych ilości postawią rolników na równi z dużymi

mleczarniami przy zapewnieniu właściwej konkurencji w zakresie dostaw surowego mleka. Limity ustanowiono na poziomie 3,5 proc. całkowitej produkcji UE i 33 proc. produkcji krajowej. Specjalne zabezpieczenia mają pozwolić na uniknięcie poważnych problemów, w szczególności w odniesieniu do MŚP.

We wniosku określono również szczegółowe przepisy UE dotyczące organizacji międzybranżowych obejmujących wszystkie etapy łańcucha dostaw. Organizacje te mogą potencjalnie odgrywać przydatną rolę w badaniach, poprawie jakości oraz promowaniu i rozpowszechnianiu najlepszych praktyk w zakresie metod produkcji i przetwarzania. Przyczyniają się do szerzenia wiedzy i przejrzystości w sektorze. Ponadto dostarczają bardziej regularnych informacji na temat ilości dostaw surowego mleka, co pozwala na lepsze zrozumienie produkcji i rozwoju sytuacji na rynku.

Środki te mają obowiązywać do 2020 r. W 2014 r. i 2018 r. przeprowadzone zostaną przeglądy. Taki okres powinien pozwolić producentom mleka na dostosowanie się do braku kwot mlecznych oraz na poprawę organizacji w bardziej rynkowym otoczeniu. Jaśniejsze i bardziej zrównoważone stosunki oraz większa przejrzystość w łańcuchu dostaw powinny także zwiększyć efektywność i umożliwić sektorowi skorzystanie z nowych możliwości rynkowych w UE i poza nią.

Środki opierają się na zaleceniach grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. mleka i zostały zatwierdzone w konkluzjach prezydencji Rady z dnia 27 września 2010 r. Grupa ekspertów, do której należą wyżsi urzędnicy z państw członkowskich i której przewodniczy dyrektor generalny Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa, została utworzona w następstwie kryzysu mlecznego z 2008-2009 r. Jej celem jest analiza średnio- i długoterminowych środków stabilizacji rynku i dochodów producentów oraz zwiększenie przejrzystości. Grupa odkryła poważny brak równowagi w łańcuchu dostaw, coraz bardziej skoncentrowaną branżę współpracującą z wieloma rozproszonymi producentami mleka oraz nierówny podział wartości dodanej. Sytuacja taka spowodowała brak przejrzystości, ograniczenia i problemy związane z przekazywaniem cen w łańcuchu dostaw.

- **Ze sprawozdania wynika, że „miękkie lądowanie” działa**

Komisja przyjęła również sprawozdanie dotyczące sytuacji na rynku mleczarskim i warunków stopniowego wycofywania systemu kwot mlecznych. Tylko trzy państwa członkowskie (Dania, Holandia i Cypr) przekroczyły w 2009/2010 r. przyznaną im kwotę, zaś ceny w ramach kwot są bardzo niskie (w niektórych państwach zerowe). W sprawozdaniu uznano zatem, że system „miękkiego lądowania” działa w przeważającej większości państw członkowskich. W związku z tym stwierdzono, że nie ma potrzeby dokonania ponownej analizy decyzji w sprawie oceny funkcjonowania WPR w zakresie stopniowego wzrostu kwot oraz zakończenia obowiązywania systemu w dniu 1 kwietnia 2015 r. W sprawozdaniu zasugerowano, jako dodatkowe zabezpieczenie, aby w wyjątkowych przypadkach, jeżeli obowiązujące środki polityczne są niewystarczające, Komisja rozważyła zastosowanie mechanizmu umożliwiającego rekompensaty dla producentów mleka, którzy musieli ograniczyć dostawy, co pozwoli na uniknięcie znacznego braku równowagi na rynku. Aby jeszcze bardziej ułatwić proces znoszenia kwot, Komisja proponuje organizację spotkań ekspertów komitetu zarządzającego ds. wspólnej organizacji rynków z grupą doradczą ds. mleka w celu dokonania oceny rozwoju rynku i perspektyw rynkowych. Kolejne sprawozdanie przewidziane jest na 2012 r.

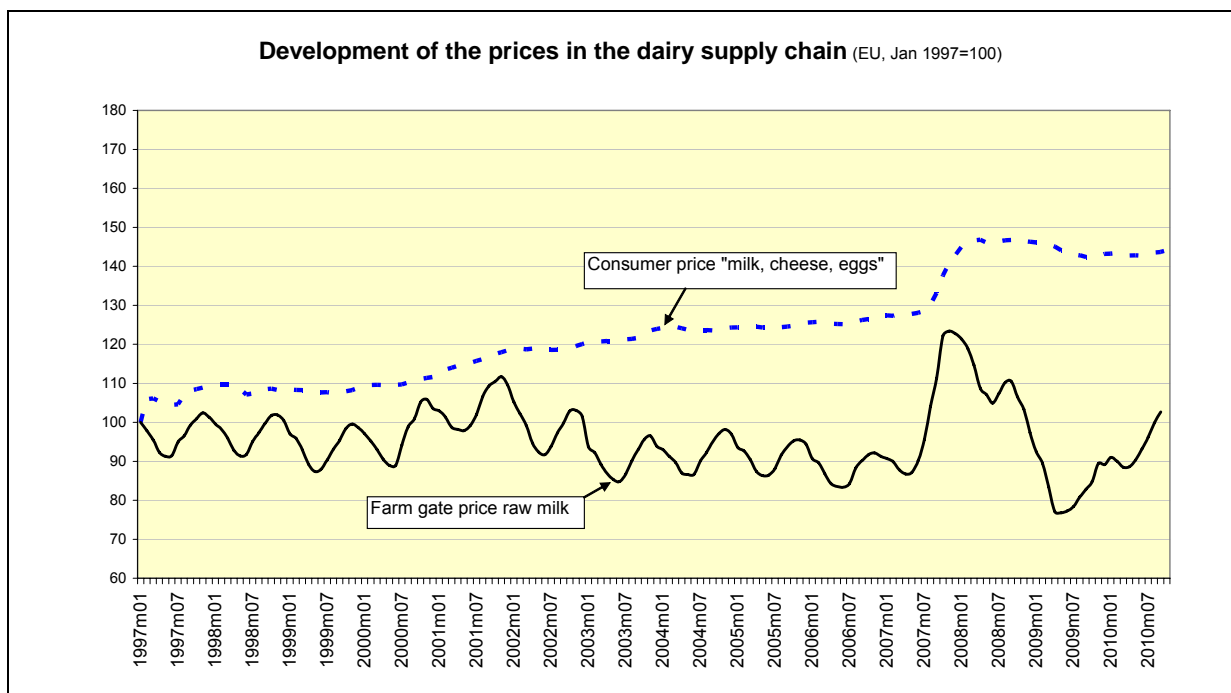
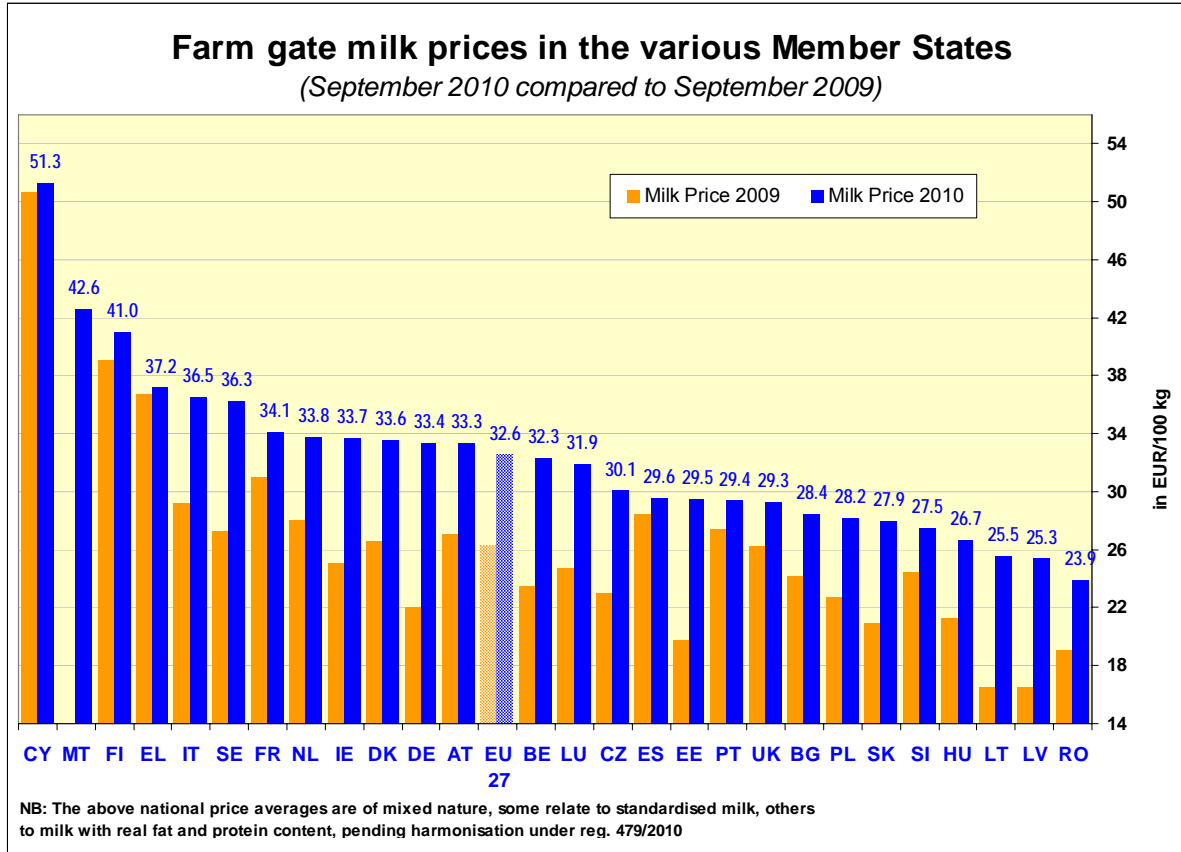
- **Dodatkowe informacje:**

Odnosnik do wniosku i sprawozdania w sprawie kwot:

http://ec.europa.eu/agriculture/milk/index_en.htm

Zalacznik:

- Ceny mleka u producentów w różnych państwach członkowskich (wrzesień 2010 w porównaniu z wrześniem 2009 r.)
- Rozwój cen w łańcuchu dostaw produktów mlecznych

29. ROLNICTWO - Zdrowie pszczół: Komisja zachęca UE do działania

Zdrowe pszczoły odgrywają ważną rolę zarówno w produkcji miodu, jak i w zapylaniu roślin takich jak drzewa owocowe. W ostatnich latach w różnych państwach na całym świecie odnotowano wzrost śmiertelności pszczół. Aby lepiej zrozumieć przyczyny wysokiej śmiertelności pszczół na świecie, Komisja Europejska przedstawiła swoje propozycje konkretnych działań. W badaniach naukowych nie udało się dotychczas ani ustalić dokładnych przyczyn tego problemu, ani precyzyjnie określić jego zasięgu. W trosce o sektor pszczelarstwa Komisja podjęła już kilka inicjatyw i planuje kolejne działania. Pszczelarstwo jest w UE szeroko rozpowszechnioną działalnością. W Unii działa około 700 000 pszczelarzy, z których większość traktuje to zajęcie jako hobby. Przyjęty dokument ma pomóc w znalezieniu rozwiązań omawianego problemu.

John Dalli, komisarz ds. zdrowia i polityki konsumenckiej, powiedział: „Ochrona zdrowia pszczół jest dla UE bardzo ważna. Unia powinna wzmocnić istniejące ramy zgodnie z przesłaniem strategii w dziedzinie zdrowia zwierząt: „lepiej zapobiegać niż leczyć”, a także wspierać państwa członkowskie i pszczelarzy w ich dążeniach do poprawy i utrzymania zdrowia pszczół. Podsumowując: Przyjęty dziś komunikat ma rozbudzić dyskusję na temat zdrowia pszczół ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i utorować drogę zwiększonej aktywności UE w tej dziedzinie”.

• Przeciwdziałanie śmiertelności pszczół

Komunikat Komisji wyjaśnia kluczowe zagadnienia związane ze zdrowiem pszczół i opisuje inicjatywy i działania, jakie Komisja podjęła w tej dziedzinie. Komisja zapoczątkowała, zakończyła bądź zaplanowała wymienione poniżej konkretne działania, które umożliwią lepsze zrozumienie problemu śmiertelności pszczół, a następnie jakie środki naprawcze mogą być potrzebne do jego rozwiązania:

- **Wyznaczenie laboratorium referencyjnego UE** do spraw zdrowia pszczół (ANSES - Sophia Antipolis - France)
- **Pilotażowy program nadzoru** w celu oszacowania skali śmiertelności pszczół
- **Przegląd unijnych regulacji w zakresie zdrowia zwierząt dotyczących pszczół**, w szczególności pod względem najistotniejszych elementów takich jak definicje ogólne oraz zasady dotyczące środków zwalczania chorób i przemieszczania zwierząt
- Częstsze **korzystanie z wytycznych** w odniesieniu do zagadnień, których uregulowanie na poziomie prawodawstwa UE nie byłoby właściwe
- **Szkolenia w dziedzinie zdrowia pszczół dla urzędników z państw członkowskich** organizowane w ramach inicjatywy „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności”
- **Ograniczona dostępność weterynaryjnych produktów leczniczych przeznaczonych dla pszczół zostanie wzięta pod uwagę** podczas przeglądu unijnego prawodawstwa w dziedzinie weterynaryjnych produktów leczniczych
- Zatwierdzanie pestycydów na poziomie UE pod warunkiem, że są bezpieczne dla pszczół miodnych
- Ochrona pszczół poprzez przeciwdziałanie **utracie różnorodności biologicznej**
- Zwiększenie wkładu UE w **finansowanie krajowych programów pszczelarstwa** o blisko 25% w okresie 2011–2013

- **Projekty badawcze** dotyczące zdrowia pszczół miodnych oraz zmniejszania się populacji dzikich i udomowionych owadów zapylających, w tym rodzin pszczół miodnych w Europie
- Ścisła **współpraca z organizacjami międzynarodowymi** (np. Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt, OIE)

- **Dalsze działania**

Niniejszy komunikat powinien stanowić punkt wyjścia do dalszej dyskusji z Parlamentem Europejskim, Radą oraz władzami państw członkowskich i zainteresowanymi stronami. Ma także pomóc w ustaleniu możliwych dalszych działań niezbędnych na poziomie UE.

Kluczową rolę w tych rozważaniach odgrywać będzie dalsza harmonizacja unijnych środków z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i pomocniczości. Środki te mogą obejmować także inicjatywy o charakterze nieustawodawczym podejmowane w celu zwiększenia wśród pszczelarzy poczucia odpowiedzialności za choroby pszczół i poszerzenia ich wiedzy na ten temat.

- **Zarys problemu**

Na zdrowie pszczół wpływa wiele różnych czynników chorobotwórczych (bakterii, wirusów, pasożytów itp.). Niewiele wiadomo na temat tego, jaką rolę w zwiększonej śmiertelności pszczół odgrywają choroby pszczół, jakie są zależności pomiędzy patogenami a pozostałymi czynnikami oraz w jaki sposób przyczyniają się one do negatywnych skutków dla zdrowia pszczół.

Do pozostałych czynników wpływających na zdrowie pszczół zalicza się praktyki pszczelarskie, ograniczoną dostępność leczenia oraz samo środowisko naturalne. Negatywne czynniki środowiskowe obejmują stosowanie pestycydów w rolnictwie, zmianę klimatu, brak pożywienia oraz zanik siedlisk.

Na sektor pszczelarski składają się różne rodzaje pszczelarstwa: zawodowe lub hobbystyczne, pasieki stacjonarne lub przenośne, pszczelarstwo wędrowne. Pod względem zdrowia i technologii istnieją zasadnicze różnice pomiędzy pszczołami i pozostałymi zwierzętami takimi jak bydło bądź drób, ponieważ pszczoły żyją w tak zwanych rodzinach i są bardziej podatne na wpływ środowiska naturalnego. Czynnikiem, które odgrywają rolę w pszczelarstwie, są także uwarunkowania regionalne (klimat, produkcja tradycyjna/lokalna) oraz występowanie chorób. Wszystkie te elementy składają się na wielorakie i złożone potrzeby, sposoby podejścia, opinie i praktyki.

- **Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej:**

http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/bees/index_en.htm

30. ROLNICTWO - Lepsza polityka unijna pomoże skuteczniej informować o jakości produktów żywnościowych

Gwarancja jakości dla konsumentów i uczciwa cena dla rolników - oto dwa cele pakietu środków dotyczących jakości, który przyjęła Komisja Europejska. W pakiecie tym po raz pierwszy zebrano kompleksowe rozwiązania dotyczące systemów certyfikacji, określeń

dotyczących wartości dodanej produktów rolnych o pewnych cechach, a także norm dla produktów. Do tej pory powyższe środki były ujęte w licznych odrębnych aktach prawnych. Dzięki pakietowi Komisja uwzględniła wszystkie aspekty związane z jakością – od przestrzegania norm minimalnych do bardzo specyficznych produktów.

„Siła europejskiej produkcji rolnej leży w różnorodności, w wiedzy rolników oraz w glebie i obszarach produkcji” – powiedział **Dacian Cioloș**, komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich. Dodał następnie: „Rolnicy, którzy znajdują się pod presją związaną z niekorzystną sytuacją gospodarczą, koncentracją siły przetargowej detalistów oraz konkurencją światową, potrzebują odpowiednich narzędzi, aby lepiej informować konsumentów o swoich produktach. Pakiet środków dotyczących jakości to pierwszy krok w kierunku budowy silniejszego i prężniejszego rolnictwa, a w przyszłości zostaną podjęte nowe inicjatywy.”

Pakiet środków dotyczących jakości obejmuje:

- wniosek dotyczący nowego rozporządzenia w sprawie programów zapewniania jakości produktów rolnych, w którym uspołniono i uściślono programy unijne za pomocą następujących rozwiązań: ulepszenie głównego programu dotyczącego chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych (CHNP i CHOG); przegląd systemu tradycyjnych gwarantowanych specjalności (GTS) i ustanowienie nowych ram rozwoju określeń jakości stosowanych nieobowiązkowo, aby zapewnić konsumentom informacje, których coraz częściej oczekują, np. „chów wybiegowy” albo „pierwsze tłoczenie na zimno”.
- Wniosek dotyczący sprawniejszego przyjmowania przez Komisję norm handlowych, w tym uprawnienia do rozszerzenia oznakowania ze wskazaniem miejsca produkcji rolnej zgodnie ze specyfiką każdego sektora rolnego.
- Nowe wytyczne dotyczące najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji oraz oznakowywania produktów wykorzystujących produkty posiadające oznaczenia geograficzne jako składniki.

Pakiet środków dotyczących jakości stanowi **pierwszy krok reformy polityki jakości produktów rolnych**. Jest on wynikiem szeroko zakrojonych, trzyletnich konsultacji z zainteresowanymi stronami. Pakiet ten zapewnia możliwość rozwoju spójniejszej polityki jakości produktów rolnych. Komisja ogłosiła, że w przyszłości zamierza dokonać szczegółowej analizy problemów, jakie **drobni producenci** napotykają w związku z udziałem w unijnych systemach dotyczących jakości, a także trudności, jakich doświadczają **producenci z obszarów górskich** przy wprowadzaniu swoich produktów do obrotu. Jeżeli będzie to konieczne, Komisja zaproponuje dodatkowe działania na podstawie powyższej analizy.

• Wnioski

Pierwszy z wniosków ustawodawczych Komisji dotyczy **ulepszenia obowiązujących unijnych systemów jakości** dotyczących oznaczeń geograficznych, tradycyjnych specjalności oraz określeń jakości stosowanych nieobowiązkowo poprzez wprowadzenie wspólnej, uproszczonej i skróconej procedury rejestracji oznaczeń geograficznych i tradycyjnych specjalności, a także poprzez uściślenie przepisów w zakresie powiązań między znakami towarowymi a oznaczeniami geograficznymi, roli grup wnioskodawców oraz definicji „tradycyjnej gwarantowanej specjalności”.

Nieobowiązkowe wytyczne dotyczące **etykietowania produktów wykorzystujących produkty posiadające oznaczenia geograficzne jako składniki**, które przyjęto tego samego

dnia, zawierają interpretację Komisji w odniesieniu do przepisów obowiązujących w tej dziedzinie.

Normy handlowe przyczyniają się do poprawy warunków ekonomicznych produkcji i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, a także podwyższenia jakości tych produktów. Obecne sektorowe normy handlowe nadal będą obowiązywać, a w przyszłości mogą zostać udoskonalone – w bardziej spójny sposób – poprzez jednolity mechanizm delegowania uprawnień na rzecz Komisji zgodnie z traktatem lizbońskim (tzw. „akty delegowane”). Dzięki temu normy techniczne będą dostosowane do rzeczywistych warunków w terenie. W przypadku produktów nieobjętych żadną konkretną normą będą stosowane wymogi podstawowe. Komisja proponuje również, aby rozszerzono przepisy sektorowe (również jako akty delegowane) dotyczące **wskazania miejsca produkcji rolnej**, na podstawie ocen skutków, uwzględniając specyfikę każdego sektora i oczekiwania konsumentów dotyczące przejrzystości.

Czwartym elementem pakietu są **wytyczne Komisji dotyczące funkcjonowania dobrowolnych systemów certyfikacji** produktów rolnych i środków spożywczych. Ich celem jest zademonstrowanie najlepszych praktyk w zakresie funkcjonowania setek dobrowolnych systemów certyfikacji, które powstały w ostatnich dziesięciu latach (niedawne badanie przeprowadzone dla Komisji wykazało, że w UE działa ponad 400 takich systemów).

Strona internetowa DG AGRI dotycząca pakietu środków dotyczących jakości:

http://ec.europa.eu/agriculture/quality/policy/quality-package-2010/index_en.htm

31. BADANIA NAUKOWE - OpenAIRE oknem na wyniki badań naukowych w całej UE

Wszyscy naukowcy, przedsiębiorcy i obywatele UE uzyskają swobodny, bezpłatny dostęp do prac i artykułów naukowych finansowanych z pomocą środków unijnych dzięki uroczystość inaugurowanej przez Komisję na Uniwersytecie w Gandawie (Belgia) infrastrukturze swobodnego dostępu do badań europejskich OpenAIRE (z ang. Open Access Infrastructure for Research in Europe). Internetowa, darmowa strona internetowa OpenAIRE ma zapewnić wgląd on-line w całą sieć otwartych katalogów służących udostępnianiu rezultatów badań naukowych przeprowadzonych dzięki grantom unijnym udzielonym w ramach siódmego programu ramowego (7PR) oraz za pośrednictwem Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN), umożliwiając darmowy dostęp do opracowań w dziedzinach ochrony zdrowia, energetyki, środowiska naturalnego, technologii informacji i komunikacji, infrastruktury badawczej, nauk społecznych i humanistyki. Coraz realniejszy staje się pełny i nieograniczony dostęp do wiedzy naukowej - co umożliwi chociażby pacjentom cierpiącym na rzadkie choroby śledzenie ostatnich postępów badań nad ich schorzeniami, a lekarzom i innym badaczom – błyskawiczne informacje o istotnych osiągnięciach w ich specjalizacji. Rozwój infrastruktury badawczej i e-infrastruktury, w szczególności służącej do popularyzowania wyników badań naukowych w dążeniu do spotęgowania konkurencyjności Europejskiej nauki należy do priorytetów zarówno w kontekście Europejskiej agendy cyfrowej.

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej odpowiedzialna za agendę cyfrową, **Neelie Kroes**, nie ma wątpliwości: „Otwarcie OpenAIRE stanowi kolejny namacalny postęp w kierunku upowszechniania wyników badań naukowych osiągniętych dzięki funduszom unijnym, na czym wszyscy możemy tylko skorzystać. Wiedza naukowa to siła, która może mieć dobry wpływ na

nasze codzienne życie – to skarb, którego w żadnym wypadku nie należy ukrywać. Co więcej, każdy obywatel Unii ma prawo uzyskać dostęp do postępu, jakiego dokonano dzięki publicznym funduszom, i czerpać z niego korzyści.”

Máire Geoghegan-Quinn, komisarz ds. badań, innowacji i nauki, dodała od siebie: „Naukowcy potrzebują kontaktu z najnowszą wiedzą, jeśli myślimy o maksymalnym wykorzystaniu potencjału prowadzonych przez nich dalszych badań w danej dziedzinie. Całej branży, nie zapominając o MŚP, powinno się zapewnić łatwy sposób na śledzenie postępów nauki, jeśli mają na tej podstawie kontynuować badania pozwalające na tworzenie miejsc pracy i poprawę jakości życia. OpenAIRE stanowi istotny wkład w poprawę obiegu wiedzy naukowej w Europie – a tym samym w budowę rzeczywistej Unii Innowacji.”

W około 25 tysiącach niezależnych, recenzowanych przez naukowców czasopismach i zbiorach będących owocem konferencji tematycznych, co roku publikuje się na świecie około 2,5 mln artykułów naukowych. Dotychczas w otwartych, darmowych katalogach lub w bezpłatnych, ogólnodostępnych periodykach udostępniano jedynie 15-20 proc. tych publikacji. Pozostałe są osiągalne jedynie w systemach płatnego dostępu – czy to w formie stałej subskrypcji, czy to opłat za każdy dokument. Sfinansowany przez UE portal OpenAIRE wraz z całą bazą biblioteczną inaugurowany na Uniwersytecie w Gandawie (Belgia) ma w zamyśle umożliwić dostęp do wszystkich prac naukowych i danych będących owocami badań finansowanych ze środków wyasygnowanych przez siódmy program ramowy WE w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (7PR), w szczególności w ramach grantów udzielanych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych (ERBN), ale nie tylko. Od 2007 r., kiedy ruszył 7PR, dofinansowano za jego pomocą już około 10 tys. projektów.

Zgodnie z zasadami udzielania grantów 7PR, naukowcy korzystający z funduszy UE w dziedzinach ochrony zdrowia, energetyki, ochrony środowiska, technologii informacji i komunikacji, infrastruktury badawczej, nauk społecznych i humanistyki oraz badań społecznych będą odtąd zobowiązani do przedłożenia pełnej treści swoich publikacji badawczych w specjalnej, swobodnie i powszechnie dostępnej wirtualnej bibliotece, w której będą one dostępne bez ograniczeń czasowych i geograficznych. Dotyczy to około 20 proc. ogółu projektów finansowanych przez 7PR. Badacze pozostałych dziedzin nauki mogą również zdecydować się na udostępnienie swoich prac na tych samych zasadach.

Projekt przewiduje również prace nad nowymi metodami odniesień bibliograficznych, technikami odesłań i przypisów naukowych, a także katalogowania i wzajemnych powiązań między wynikami badań – jak również nad nowymi usprawnieniami technicznymi w tej dziedzinie. Mogłoby się to przyczynić do rozwinięcia wielu nowych usług – niezależnie od infrastruktury służącej czysto informacyjnym funkcjom, jakie przewiduje formuła OpenAIRE. Projekt ten uzupełniają specjalne punkty informacyjne w 27 krajach europejskich, tworzących sieć specjalistów połączoną dzięki portalowi wyposażonemu w bogaty zestaw pomocnych naukowcom narzędzi służących udostępnianiu ich opracowań *on-line*.

- **Szersze tło projektu**

Początki OpenAIRE sięgają podjętej już w sierpniu 2008 r. inicjatywy pilotażowej Komisji Europejskiej dotyczącej swobodnego dostępu do wiedzy naukowej. Projekty objęte finansowaniem w ramach 7PR obwarowano warunkiem złożenia pełnej wersji niezależnie zrecenzowanych opracowań wyników badań w wirtualnej bibliotece tak, by były one

powszechnie dostępne nie później niż 6 do 12 miesięcy po ogłoszeniu, w zależności od konkretnej dziedziny.

Portal będzie uzupełnieniem dla dotychczas ufundowanych przez UE narzędzi wspomagających wyszukiwanie danych, jak szybka sieć badawcza usprawniająca kontakty między naukowcami GÉANT czy partnerstwo na rzecz zaawansowanych technologii obliczeniowych w Europie PRACE, służące udostępnianiu wielkiej mocy obliczeniowych dla potrzeb szczególnie wymagających projektów naukowych. Wyniki badań oraz sprawozdania z badań finansowanych ze środków unijnych można znaleźć również za pomocą CORDIS, tj. Wspólnotowego Serwisu Informacyjnego Badań i Rozwoju.

Blizsze informacje na temat OpenAIRE znajdują się na niedostępnym w języku polskim portalu: <http://www.openaire.eu/>

32. BADANIA NAUKOWE - Finansowanie z unijnego programu Marie Curie objęło już 50 tysięcy badaczy

Unijny program działań Marie Curie, zapewniający środki dla najwybitniejszych młodych naukowców na świecie, przekroczył próg 50 000 beneficjentów. Z tej okazji odbyła się konferencja w Brukseli. Imprezę otworzył przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** wraz z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego **Jerzym Buzkiem** i komisarz **Androulla Vassiliou**, na której spoczywa ogólna odpowiedzialność za program. Od momentu uruchomienia programu Marie Curie w 1996 r. udzielono w jego ramach wsparcia na szkolenia dla naukowców ponad 100 różnych narodowości pracujących w 70 krajach.

„System stypendialny Marie Curie to kuźnia wybitnych naukowców, którzy mają kluczowe znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy, będącej celem Europy. Program pozwala naszym najbardziej obiecującym badaczom zdobyć doświadczenie za granicą, w Europie i w innych częściach świata, oraz przyciąga najlepszych młodych naukowców spoza UE, tak by Europa mogła skorzystać z ich talentu”, powiedziała komisarz Vassiliou.

Spośród 50 tys. naukowców, którzy otrzymali dotąd dotacje z programu Marie Curie, 40 proc. stanowią kobiety. Od 2007 r. w programie wzięło udział prawie 6 300 uniwersytetów, organizacji badawczych i przedsiębiorstw z całego świata (w tym 5 140 z UE). Budżet programu na lata 2007–2013 wynosi 4,7 mld euro, a 80 proc. środków przeznacza się na szkolenie naukowców poniżej 35 roku życia.

Kraje, które od początku istnienia programu goszczą największą liczbę jego beneficjentów, to Wielka Brytania, Niemcy, Francja, Hiszpania, Holandia i Włochy. Program budzi jednak coraz większe zainteresowanie w całej Europie: w ostatnich trzech latach liczba wniosków o dotacje wzrosła o 65 proc., przewidywana liczba badaczy uczestniczących w programie ma do końca 2013 r. wynieść 90 tys.

W szkolenie badaczy otrzymujących dotacje unijne aktywnie zaangażowali się niektórzy laureaci Nagrody Nobla. W ostatnich pięciu latach byli to między innymi Françoise Barré-Sinoussi (Nagroda Nobla w dziedzinie medycyny w 2008 r.), Albert Fert i Peter Grünberg (fizyka, 2007 r.) i Jean-Marie Lehn (chemia, 1987 r.). Wielu naukowców zaangażowanych w obecne lub niedawne projekty programu Marie Curie zyskało uznanie za swoją pracę.

- **Jak wybierani są beneficjenci**

Aby osiągnąć cel, jakim jest innowacyjna Unia Europejska, Europa potrzebuje światowej klasy badaczy, zdolnych stawić czoła obecnym i przyszłym wyzwaniom. Unia Europejska przywiązuje wagę do inspirowania, motywowania, szkolenia i zatrzymania u siebie naukowców o wysokich kwalifikacjach.

Wnioski o dotacje z programu Marie Curie ocenia niezależny panel uznanych naukowców z Europy i reszty świata. Oceny dokonuje się na podstawie wartości merytorycznej projektu oraz jego możliwego wkładu w konkurencyjność Europy. Pozostałe kryteria to jakość programu szkoleniowego i instytucji goszczącej oraz doświadczenie samego badacza. Środki są przyznawane tylko na najlepsze projekty.

Stypendiści otrzymują umowy o pracę na okres do trzech lat, a także pełne ubezpieczenie społeczne i emerytalne.

- **Prognozowane 7 tys. nowych miejsc pracy**

Działania Marie Curie stanowią część programu „Ludzie” siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego UE. W 2011 r. budżet na działania programu Marie Curie wyniesie 772 mln euro, co zgodnie z oczekiwaniami ma pozwolić na stworzenie 7 tys. nowych miejsc pracy.

Oprócz indywidualnych stypendiów program Marie Curie oferuje także wsparcie dla studentów studiów doktoranckich, partnerstw między ośrodkami akademickimi i przemysłem, krótkoterminowych wymian oraz reintegracji badaczy powracających z zagranicy.

33. POLITYKA REGIONALNA - Komisja inauguruje strategię stymulowania rozwoju regionu Dunaju

Komisja Europejska przedstawiła w dniu 9 grudnia 2010 r swój wniosek dotyczący strategii UE dla regionu Dunaju i jego 115 mln mieszkańców. Inicjatywa ta ma na celu rozwinięcie ogromnego potencjału gospodarczego i poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska w regionie. Stanowiąc ramy dla długoterminowej współpracy w szerokim zakresie, strategia będzie odgrywać kluczową rolę przy modernizacji transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, przy łączeniu systemów energetycznych, ochronie środowiska i zasobów wodnych oraz tworzeniu klimatu sprzyjającego przedsiębiorcom. Koncentrując się na zrównoważonym wzroście, będzie ona także stanowić istotny wkład w osiąganie celów strategii Europa 2020. Strategia wniesie wartość dodaną, zapewniając spójność między różnymi obszarami polityki oraz większą koordynację między uczestniczącymi państwami. Mimo że nie ustanowiono żadnych nowych funduszy na realizację Strategii, ściślejsza koordynacja programów przyjętych przez państwa regionu Dunaju powinna spowodować, że 100 mld euro dostępnych dla regionu w bieżącym okresie finansowym doprowadzi do osiągnięcia lepszych rezultatów. W Strategii zaproponowano stworzenie drugiego makroregionu w Unii, po makroregionie UE w obszarze Morza Bałtyckiego.

Europejski komisarz ds. polityki regionalnej **Johannes Hahn** powiedział: „W okresie konsultacji państwa regionu Dunaju wykazały swoje zaangażowanie w tworzenie nowego

makroregionu na najwyższym poziomie. Strategia i plan działania, które proponujemy, są oparte na ponad 800 opiniach zebranych w samym Regionie. Jestem pewny, że strategia, koncentrując się na najważniejszych kwestiach, takich jak mobilność, energia, zanieczyszczenie środowiska, zatrudnienie i bezpieczeństwo, będzie stanowił rzeczywisty wkład w budowanie lepszej przyszłości w tej części Europy. Ten drugi makroregion UE będzie odgrywał ważną rolę w torowaniu drogi tej formie współpracy. Jestem przekonany, że podejście makroregionalne może przynieść znakomite rezultaty, co możemy już zaobserwować w regionie Morza Bałtyckiego.”

Region Dunaju obejmuje 14 państw (z czego 8 należy do UE), sięgając od Niemiec na zachodzie po Ukrainę na wschodzie. Stoi przed nim wiele wyzwań, takich jak niewykorzystany potencjał żeglugi, niedobór w zakresie połączeń drogowych i kolejowych, nieskoordynowane działania w dziedzinie edukacji, badań i innowacji oraz zagrożenia dla środowiska. Niedawna katastrofa związana z wyciekami toksycznego szlamu na Węgrzech jest ewidentnym przykładem potrzeby współpracy ponad granicami w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń i zwalczania skutków takich katastrof.

Biorąc pod uwagę powiązania między wieloma z tych wyzwań, współpraca w ramach makroregionu powinna przynieść skuteczniejszą koordynację. Podejście to nie oznacza tworzenia nowych przepisów lub instytucji, a raczej wzmocnienie powiązań między różnymi obszarami polityki i między wieloma zainteresowanymi stronami. Ma ono służyć interesom regionu jako całości, biorąc pod uwagę jego różnorodność.

Jakkolwiek strategia nie zakłada dodatkowego finansowania z funduszy UE, znaczne kwoty funduszy są już dostępne dla regionu w ramach wielu programów unijnych. Celem jest lepsze wykorzystanie dostępnego wsparcia – w ramach polityki spójności (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Socjalny) przeznaczono 100 mld euro na lata 2007-2013 – i pokazanie, jak współpraca na poziomie makroregionu może przyczynić się do rozwiązania lokalnych problemów.

Strategia zawiera szczegółowy plan działań oparty na czterech filarach:

- Lepsze połączenie regionu Dunaju ze światem (np. zwiększenie mobilności, propagowanie zrównoważonej energii oraz wspieranie kultury i turystyki)
- Ochrona środowiska regionu Dunaju (np. poprawa jakości wód, zarządzanie zagrożeniami środowiskowymi oraz ochrona różnorodności biologicznej)
- Budowanie dobrobytu w regionie Dunaju (np. rozwijanie potencjału badawczego, edukacji i technologii informacyjnych, wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw i inwestowanie w umiejętności)
- Wzmacnianie regionu Dunaju (np. stopniowe zwiększanie potencjału instytucjonalnego i zacieśnienie współpracy w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości)

Strategia przewidziana jest na czas nieokreślony, ale zawiera ona szereg celów określonych w czasie, aby zmobilizować wysiłki, np.:

- zwiększenie transportu towarów Dunajem o 20% do 2020 r.
- zmniejszenie ilości substancji odżywczych w celu przywrócenia ekosystemów Morza Czarnego do poziomów z 1960 r. do 2020 r.
- zapewnienie szerokopasmowego, szybkiego dostępu do internetu wszystkim obywatelom UE w regionie do 2013 r.
- zabezpieczenie zdolnej do przeżycia populacji jesiotra w Dunaju do 2020 r.

Aby osiągnąć te cele, strategia zawiera wykaz działań, które przyczynią się także w znacznym stopniu do osiągnięcia ogólniejszych celów strategii Europa 2020 w zakresie zrównoważonego i inteligentnego wzrostu. Przykładami tego są: modernizacja floty statków na rzekach; budowa dwóch mostów na rzece między Rumunią a Bułgarią; promocja regionu Dunaju jako celu turystycznego; budowa, gdzie to konieczne, oczyszczalni ścieków; stworzenie wspólnych centrów badawczych oraz poprawienie warunków życia społeczności Romów.

W załączniku do strategii wymienione są niektóre przykładowe projekty określone w planie działań.

- **Informacje ogólne:**

W strategię zaangażowane są państwa objęte obecnie procesem współpracy naddunajskiej (z czego osiem należy do UE): Niemcy (przede wszystkim Badenia-Wirtembergia i Bawaria), Austria, Węgry, Czechy, Słowacja, Słowenia, Bułgaria, Rumunia, Chorwacja, Serbia, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Mołdawia i Ukraina.

Komisja przedstawia strategię na wniosek Rady Europejskiej. Na prośbę państw członkowskich Komisja ułatwia stworzenie strategii i jej realizację.

Przedstawiony wniosek jest wynikiem konsultacji publicznych i serii debat z udziałem przedstawicieli państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych oraz innych zainteresowanych stron. Strategia najprawdopodobniej zostanie zatwierdzona przez państwa członkowskie podczas prezydencji Węgier w pierwszej połowie 2011 r.

- **Więcej informacji:**

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/danube/index_en.htm

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska